

Izhaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 20.—, za
tujino Din 30.—. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
— Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
Podružnica v Celju,
Slomškov trg št. 4.

Št. 94

Ljubljana, sobota, dne 20. septembra 1930

Leto I.

Angleži vidijo že tri milijone brezposelnih

V enem tednu porast za 79.000 - Pred najbolj črno zimo v zgodovini industrije - Napadi kon-
servativnega tiska na dolavsko vlado

London, 19. septembra. Parlamentarne počitnice se nagibljejo h koncu in v par tednih se angleški parlament zopet sestane k rednemu zasedanju. Vse zadnje zasedanje, ki je bilo izredno dolgo, je stalo pod pritiskom krize brezposelnosti in novo zasedanje se ne bo začelo ob povolnejših okoliščinah. V zadnjih dveh mesecih je število brezposelnih marveč stalno naraščalo in se pomnožilo za težke tisoče novih nesrečnikov, katerih vzdrževanje mora vzeti nase že itak preveč obremenjeni urad za podpiranje brezposelnih delavcev.

Posvetovanja, ki se vršijo v londonski vladi, so posvečena v glavnem temu vprašanju in javnost je radovedna, kakšen izhod iz krize bodo izmislili MacDonald in njegovi sodelavci. Zaupanje javnosti v izdatnost novih ukrepov za pobijanje brezposelnosti ni posebno veliko, a opozicijski krogi (konserativni) krogi valijo še vedno in sistematično vso krivdo na laburistično vlado in njeno »zgrešeno politiko v pogledu podpiranja brezposelnih«. Zadnji znatni porast števila brezposelnih je povzročil nov silen alarm. Nekateri listi prerokujejo, da bo letošnja zima »najbolj črna zima v zgodovini industrije«.

Pariz, 19. septembra. Tukajšnji list »Le Temps« objavlja poročilo svojega londonskega poročevalca, ki naglašja, da število brezposelnih v Angliji stalno narašča. V

tednu od 1. do 8. septembra je bil zabeležen porast za celih 79.000 oseb, kar predstavlja največji porast zadnje dobe. Število brezposelnih je znašalo dne 8. septembra 2.139.571, med temi 1.368.030 oseb, ki so popolnoma brez vsakega dela in zaslužka. To število je za 79.127 večje nego število za prejšnji teden in presega število brezposelnih v isti dobi prejšnjega leta okroglo en milijon oseb, točneje za 989.879.

Sedanje število 2.139.751 je najvišje v dobi od 15. julija 1921. do danes.

London, 19. septembra. Konservativni in sedanji delavski vladi nasprotni listi dvigajo kot na povelje velik alarm. Značilno za vse komentarje konservativnih glasil je dejstvo, da vidijo vso krivdo izključno v politiki delavske vlade. Ker so konservativci poleg tega — v razliko od liberalcev — odklonili tesno sodelovanje s sedanjo vladno stranko za pobijanje brezposelnosti, imajo njihovi komentarji vsled tega večinoma enostranski politični značaj.

»Morning Post« očita MacDonaldovi vladi, da obstoji vsa njena politika v tem, da davi in duši angleško industrijo z edinim namenom, da lahko ugodi brezposelnim s še večjo podporo. Istočasno napenja gospod Graham v Ženevi vse sile, da nam zveže roke glede edinega sredstva, ki bi kaj zaleгло proti brezposelnosti. Ali se je treba potem čuditi, če ni v deželi nikakega za-

upanja in nikake inicijative več. Če o božiču ne bomo še imeli treh milijonov brezposelnih, gotovo — zaključuje ironično — ne bo to po krivdi delavske vlade.

»Times« istotako govori o »odgovornosti vlad« ter naglašja, da se položaj gotovo ne bo zboljšal vse dotlej, dokler bo gledala naraščanje brezposelnosti z ono brezmožnostjo in z onim strmenjem, kakor gledajo ljudje izbruh kakega vulkana. Socijalistična stranka — nadaljuje — je za potrebe industrije ravnodušna ter trajno obsedena s svojimi fantastičnimi gospodarskimi teorijami, tako da bo s svojo državno dobrodelnostjo popolnoma zadavila industrijo in upropastila državne finance. Dokler bodo socijalisti vztrajali pri svojem tako usodnem zmotnem naziranju o bistvu in vzrokih brezposelnosti, ni nemogoče upati na nikako trajno ozdravitev angleške industrije.

London, 19. septembra. AA. Skupina odličnih angleških industrijev predlaga, naj se ustanovi narodni trgovinski in industrijski svet in z vsemi sredstvi pospešuje izboljšanje gospodarskega in finančnega stanja angleške države.

V povabilu trgovcem in industrijem, naj se udeležijo sestanka, ki bo sklepal o ukrepih za izboljšanje gospodarskega položaja v Angliji, naglašajo sklicatelji, da bo naloga gospodarskega sveta z vsemi sredstvi

ščititi imperijalno trgovino in izboljšati gospodarske prilike britskega imperija.

Povabilo so podpisali med drugimi predsednik Woodman Burbidge, sir Hugo Cunliffe, lord Melchett, predsednik imperijalne kemične industrijske zveze, sir Felix Pole, predsednik električne industrijske zveze, Gibson Jarvie in sir Hugo Hirst, predsednik električne industrijske zveze.

Povabilo poudarja, da bo novi industrijski svet popolnoma nepolitičen.

London, 19. septembra. AA. Danes je bila otvorjena v Olimpiji v Londonu velika razstava. Tajnik za dominijone Thomas je imel govor, v katerem je naglasil, da je brezžična industrija ostala nedotaknjena od sedanje svetovne gospodarske krize.

Angleški radioindustriji grade šest novih tvornic, ki bodo zavzele prostor od 200.000 štirjaških čevljev.

V brezžični trgovini in industriji ni brezposelnih. Letošnja brezžična razstava je dvakrat večja kot lanska in priča o velikem napredku brezžične industrije.

London, 19. septembra. AA. Britska gospodarska delegacija je odpotovala danes s Sir Ernestom Thompsonom na čelu na daljni vzhod, da prouči sedanje pogoje britske trgovine z Japonsko in Kitajsko ter sredstva za zboljšanje trgovskih zvez.

Pogajanja med Francijo in Italijo so se razbila

Položaj v luči analize angleškega lista »Daily Herald« - Zadržanje Italije in nemške volitve

London, 19. septembra. Italijansko-francoska pogajanja, ki so se vodila v Ženevi v svrhu sklenitve pomorskega sporazuma, je londonska javnost spremljala z največjim zanimanjem. Prvi čas se je govorilo, da je Anglija posredovala, da je prišlo do pogajanj, in to predvsem zaradi tega, ker je bilo vprašanje pomorske paritete med Francijo in Italijo še izza časa zasedanja londonske konference odprto ter je to bilo vzrok napetosti odnošajev med obema državama. Sedaj pa ves londonski tisk ugotavlja, da so se pogajanja končala brezuspešno. »Daily Herald« prinaša o tem daljši članek svojega diplomata poročevalca iz Ženeve, v katerem govori o tem novem neuspehu pri prizadevanju za ureditev miru v Evropi.

Nasprotstvo med Italijo in Francijo v vprašanju pomorske razorožitve obstoji še naprej. Pogajanja, ki so se končala z očitnim neuspehom, so pokazala še enkrat, da je svetovni mir v nevarnosti. Ta neuspeh ima pa še drugačen pomen. Pričakovati moramo vendar, da tudi na konferenci za pomorsko razorožitev, ki se bo vršila drugo leto, ne pride do rešitve tega vprašanja, ker so odnošaji med obema državama stopili v fazo velike napetosti. Na konferenci leta 1931. ne pride niti do političnega, niti do pomorskega sporazuma.

V članku je podan dalje historijat pogajanja med Francijo in Italijo zaradi rešitve

tega vprašanja. Diplomatski dopisnik pravi, da je na francoski strani bila dobra volja, da se to vprašanje reši vendar enkrat. G. Briand je sam to dobro voljo manifestiral pred tednom dni, ko je v svojem govoru pri svečani otvoritvi zasedanja Društva narodov rekel, da je francosko - italijanski pomorski spor resno vprašanje, ki ograža svetovni mir in da je Francija voljna dati največje koncesije, ki so še v mejah možnosti. List pravi dalje, da je — medtem ko je bilo na francoski strani tako razpoloženje — Italija stalno ovirala potek pogajanj, posebno v zadnjem času, ko je najbrže čakala na izid nemških volitev. Gosp. Mussolini s fašističnim tiskom je največji krivce, da je ustvarjena še ena nevarnost za mir. Prišlo so končno volitve v Nemčiji in famozna zmaga tistih elementov, ki hočejo revanšo in novo svetovno klanje. Ti elementi so se že izrekli za sporazum s fašistično Italijo in sovjetsko Rusijo v cilju revanše. Ker je v Nemčiji zmagal duh revanšistov, je Mussolini dvignil glavo previsoko ter je z novimi navodili italijanski delegaciji naložil, da ob pogajanjih s francosko delegacijo stavi take pogoje, ki jih francoska delegacija ne bo mogla sprejeti. Mussolini je torej od Francije zahteval večjo protidajatev za italijansko prijateljstvo, kakor jo je Francija mogla dati.

Zaščita narodnih manjšin pred Društvom narodov

Nemčija za publiciteto manjšinskih peticij - Stališče držav Male antante

Ženeva, 19. septembra. n. Na seji VI. komisije Društva narodov se je začela razprava o onem delu poročila o poslovanju Društva narodov, ki se nanaša na zaščito narodnih manjšin.

Kot prvi je govoril nemški delegat Koch-Weser, ki je dejal, da je že Stresemann zahteval, da se o manjšinskem vprašanju mora redno razpravljati v eni izmed komisij Društva narodov. Koch-Weser ni govoril o načelnem stališču nemške vlade glede zaščite manjšin, glede katere zahtevajo zaščitniki narodnih manjšin, da se osnuje posebna stalna komisija, nego je omejil svoja izvajanja na publiciteto, ki jo dovoljuje Društvo narodov manjšinskim peticijam. Opozoril je, da je v poročilu o delovanju Društva narodov posvečenih narodnim manjšinam le nekaj vrst. Zahteval je, da se objavijo vse manjšinske peticije in ne samo one, katere je odbor sveta Društva narodov proglasil za sprejemljive, in da se ta odbor čedše sestaja.

Za njim je govoril albanski delegat. Prečital je izjavo, v kateri je izrečena zahteva, da Društvo narodov osnuje stalno komisijo za nacionalne manjšine.

Nato se je oglašil francoski zunanji mi-

nister, ki je pobijal potrebo stalne komisije za narodne manjšine. Izrazil je mnenje, da se manjšinska vprašanja ne smejo pretresati kolektivno v skupinah, ker bi to predstavljalo proces manjšin proti državam, marveč da je nasprotno treba postopati samo v poedinah slučajih na temelju poedinih izjav. Briand je dejal, da je Društvo narodov izpolnilo svoje dolžnosti napram manjšinam. Na koncu je priznal vrednost te zaščite v današnjem obsegu.

Zatem je govoril češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki je naglasil, da se nikakor ne smejo sprejeti nove določbe glede zaščite narodnih manjšin brez pristanka onih držav, ki so po mirovnih pogodbah obvezane, da izvajajo takšne zaščite. Kar se tiče zadržanja Male antante, Poljske in Grške glede vprašanja narodnih manjšin, je treba opozoriti, da so ministri zunanjih zadev teh držav imeli setanek, na katerem je bilo sklenjeno, da v VI. komisiji ne dajo svojega skupnega poročila, nego da poedinasti zastopniki teh držav v svojih govorih naglasijo, da so njihove države glede zaščite narodnih manjšin že prekoračile mejo obveznosti, ki so jih sprejeli po mirovnih pogodbah.

Zanimiv političen proces v Avstriji

Major Pabst toži »Wiener Allgemeine Zeitung« - »On je v Avstriji deloval vedno v sporazumu s kompetentnimi oblastvi«

Dunaj, 19. septembra. Tukajšnje sodišče bo v kratkem razpravljalo o tožbi, ki jo je vložil major Pabst, bivši načelnik heimwehrovskega generalnega štaba, proti odgovornemu izdajatelju lista »Wiener Allgemeine Zeitung« radi članka, ki ga je objavil ta list dne 13. avgusta t. l. V njem se je označil major Pabst kot »neprijeten tujec, ki je sodno preganjan radi veleizdaje in ki je bil radi teh dejanj izgnan iz Avstrije«.

Major Pabst pravi v svoji tožbi, da so navedbe lista »Wiener Allgemeine Zeitung« popolnoma izmišljene, kajti on da ni bil radi takih dejanj nikdar sodno preganjan. Nasprotno — nadaljuje — je on v Avstriji deloval vedno za državne interese, in to v sporazumu s kompetentnimi oblastvi. Tako ga je po juljski vstaji iz l. 1927. na Dunaju prosil kancelar Schober, ki je bil tedaj upravnik policije, naj ga obišče vsakokrat, ko bo na Dunaju. Pozneje je pa vršil več-

krat vlogo vzdrževalca zveze med dr. Schoberom in poglavarji »Heimwehra«.

Major Pabst izjavlja dalje v svoji tožbi, da mu ni znano, zakaj je bil izgnan iz Avstrije in vsled katerega zločina je naperjen proti njegovi osebi proces pred dunajskim deželnim sodiščem.

Realki v Ljubljani in Mariboru pretvorjeni v realni gimnaziji

Beograd, 19. septembra. AA. Ker je nastala potreba, je minister prosvete na podstavi čl. 3. zakona o srednjih šolah podpisal odlok, s katerim se realka v Mariboru s oddelki realne gimnazije pretvori v realno gimnazijo z ločenimi oddelki realke od V. do VIII. razreda. Z istim odlokom je pretvorjena realka v Ljubljani z oddelki realne gimnazije v I. realno gimnazijo s posebnimi oddelki čiste realke od V. do VIII. razreda.

Hitlerjeva stranka pripravlja oboroženo vstajo

Svarilna odkritja berlinskega lista - Tardieu o nemških načrtih

Berlin, 19. sept. n. »Berliner Zeitung am Mittag« prinaša podrobne informacije, kako se Hitlerjevi nacionalni socialisti sistematično pripravljajo na vstajo. Kapetan Tönnies, vodja njihovih četniških bataljonov, ima v Berlinu vsak večer na drugem mestu sestanke s svojimi odbranimi agenti, s katerimi se stalno posvetoje o vsem, kar se nanaša na vstajo. Nihče od njih ne ve, kje je centrala. Zanj ve le 4—5 najbolj preizkušenih in zvestih ljudi. Vstaja se pripravlja na ta način: ob gotovem času bodo dobili ti ljudje telefonski ukaz iz centrale. Sporočili bodo ta ukaz na 12—15 drugih mest. Tako se bo ukaz razširil in v pol ure bo lahko vstaja napovedana.

»Berliner Zeitung am Mittag« pravi, da je to samo del odkritij. To niso fantazije, zatrjuje list, ki bi jih ustvarjal strah. Tako

so napravili tudi ob priliki Kappove vstaje leta 1921. in Hitlerjeve vstaje leta 1923. Da bi bile takrat oblasti poslušale odkritja listov in jih resno preiskala, tedaj bi gotovo ne bilo prišlo do teh vstaj.

Pariz, 19. sept. n. V Aige-u v Normandiji je imel Tardieu včeraj govor, v katerem je rekel, da Nemčija znova pali vojne strasti in da si želi revanše. Nemčija hoče, da se prekriži versajška mirovna pogodba, hoče anektirati Avstrijo, prekoračiti vzhodno mejo in si prisvojiti Šlezijo, koridor in pa Gdansk. Francija mora pripraviti svojo narodno obrambo, vzpostaviti mora spet staro slovo med zavezniškimi državami.

London, 19. sept. n. Angleški nacionalistični listi so začeli ostro napadati nemške nacionaliste. Posebno ostro pišeta »Daily Mail« in »Daily Express«.

Z vero v Boga

Pred dnevi smo že objavili poročilo, ki ga je napisala o bazoviški justifikaciji dunajske »Arbeiter Zeitung«. V tem poročilu je ostal vsem zlasti v nepozabnem spominu odstavek, ki se glasi: »Kmečko ljudstvo vse Istre do tržaškega predmestja Sv. Ivan je prebilo noč pred usmrtnitvijo s posebnim obredom. Pri vsaki mizi, h kateri so se na oni petek vsedli ljudje k večerji, je bilo pogrnjeno tudi za štiri sedeže, ki so ostali prazni. In kakor moli vernik: »Pridi, gospod Jezus in bodi naš gost!«, tako so molili za štiri nenavzoče goste, ki so bili v tej noči prisotni v vsaki istrski koči. In vse te, od dela trde roke so se dvignile k molitvi ali pa stisnile v pest in oči vseh so bile oprte na te štiri prazne sedeže. Vso noč in jutro — ob šestih se je izvršila usmrtnitev — so prebili ljudje v molitvi. Je to nevedno, od težke tlake pripognjeno kmečko ljudstvo, ki komaj ve o pravici na tem svetu in se v svoji stiski obrača zato k Bogu. Toda v tej noči je molilo k Bogu, ki pusti rasti jeklo...«

Tako je zapisal dunajski list, ki propagira mednarodnost in verski indiferentizem. A še v tem listu se jasno vidi ona mogočna sila, ki jo dobiva narod iz vere v Boga. Do najvišje stopnje povzdignjena nacionalna misel postaja vedno že pobožnost in sicer pobožnost, v kateri je nagromadena tako velika volja in tako neizmerna požrtvovalnost, da je nezmagljiva ko hudournik, ki udari iz gor. Tak hudournik mora postati naš narod, v lavino, ki odnese vse, kar se ji stavi v bran, hočemo spremeniti naš narod in zato gremo na delo: Z vero v Boga!

A tudi zato, ker hočemo, da zmaga pravica. Nobena stvar, ki ni pravična, ni naša stvar in kakor ne trpimo, da bi se nam delala krivica, tako nočemo delati mi nikomur krivice. Vera v pravico pa je vera v Boga in zato je postavljeno jugoslovansko geslo na to vero. S to vero hočemo posvetiti svojo narodno misel, da bo nekaj višjega, da bo v vsakem trenutku dvigala naš narod. Navzgor mora stremeti naš narod, k vedno višjim ciljem mora iti njegova pot! V ta namen pa potrebuje vero v Boga, ker ona mu daje ono oporo, da vzdrži vsak napor in vsako trpljenje. In če pogledamo nazaj v zgodovino našega naroda, potem vidimo, da je vzdržal tudi nadčloveške napore, ker je bila njegova vera v pravico in njegovo zaupanje v Boga nepremagljivo.

Mnogokrat se je povdarjalo od nam neprijazne tuje, da ne bo mogoče zjedinitve našega naroda, ker ga deli pripadnost k raznim veram. Vsi ti napačni proroki so pozabili na drugo, mnogo bolj važno resnico, da namreč ves naš narod družijo ista vera v enega Boga. Ta vera je tista močna vez, ki zjedinja naš narod, pa čeprav pripada raznim veroizpovedim. Baš vsled tega pa se mora začeti jugoslovansko geslo z besedami: Z vero v Boga!

A tudi še iz mnogih drugih razlogov, predvsem pa iz onega, ki ga nam je dala vojna. Mnogo bolj ko materielne dobrine je razrušila vojna moralne in ves svet je objel vrtnec uživanja, da je kar pričela usahvrti ljudska sila. Toda ni nobenega napredka za narod, ki je izgubil npravnost, ker je brezpogojno zapisan tak narod poginu. Prva naloga vsakega patriota je zato, da zopet pridobi veljavo starim moralnim vrednotam, da zavladajo zopet npravnost. Nobeno prepričevanje, nobeno dokazovanje, pa tudi nobene kazni ne zmorejo za npravnostni prepoved naroda toliko, kakor vera v Boga. Kamor ne seže noben paragraf, kjer je brezmočna vsaka sila, tam še deluje vera v Boga. Ker hočemo, da bo naš narod npravnostno močan, ker nočemo, da zapade degeneraciji, zato podpisujemo geslo, ki se začneja z vero v Boga, zato je to geslo naše jugoslovansko geslo.

In po tem geslu se imajo ravnati vsi, ki hočejo veljati kot narodni delavci. Kakor je zapisano na praporih naše vojske, tako mora biti zapisano v srcih vseh Jugoslovancev: Z vero v Boga za kralja in očetinjo. Potem smo vsi eno, potem nas združuje vse en cilj, potem je v nas sila hudournika, ki čaka, da pride njegov čas. In vera v Boga mu bo dala silo, da bo pričakal svoj čas.

Zahteve nemških kršč. socialcev na Češkoslovaškem

Praga, 19. septembra. AA. Listi poročajo, da je parlamentarni klub nemških krščanskih socialcev sklenil, postaviti na prvo mesto svoje narodne zahteve in da bo vložil v parlamentu razne interpelacije. Obenem se naglašuje nevarnost, da vladni ukrepi proti gospodarski krizi ne bodo zadostovali in da ne upoštevajo nemških interesov. Krščanski socialisti bodo skušali, da postopoma uresničijo nemške narodne in politične zahteve.

Odmevi političnega procesa v Trstu

Fašistovski tisk bruha dalje svojo jezo proti Češkoslovaški

Rim, 19. septembra. n. »Giornale d' Italia« se danes ponovno bavi z bojkotom Češkoslovaške proti Italiji. Ta fašistovski list priporoča organu češkoslovaškega zunanje-ga ministra dr. Beneša, naj bo umerjen in naj pomisli, da je dr. Beneš svoječasno v Italiji, za časa vojne namreč, užival največjo gostoljubnost in da ga je Italija velikodušno podpirala v njegovi akciji. »Giornale d' Italia« smatra, da bi bilo nekorektno in nevhvaležno, če se danes Češkoslovaška z bojkotom oddolži Italiji za usluge, ki jih je od nje prejela.

Med tem pa rimski list prepričuje italijansko javnost, da v slučaju bojkota Italija ne bo mnogo izgubila in da bi bila izguba za Češkoslovaško toliko večja. Na koncu »Giornale d' Italia« napada češkoslovaškega vojnega ministra Viškovskega, ki je te dni imel govor, v katerem je izpovedal češkoslovaško solidarnost z jugoslovanskimi brati, naglašajoč, da bo Češkoslovaška vedno tudi z orožjem znala podpirati Jugoslavijo, če bo to potrebno.

Vedeli smo — pripominja »Giornale d' Italia« — da se v deželah, kjer vlada demokratski režim, obsoja vojna le z beseda-

mi, med tem ko se v teh deželah v resnici pripravljajo nanjo. Zadržanje ministra Viškovskega smatra »Giornale d' Italia« za velik prestopak in zločin!

Praga, 19. septembra. n. »Slovenski Denik«, ki izhaja v Plznu, piše, da so se tam priredile manifestacije zaradi usmrtenih slovenskih bratov in zaradi teptanja pravice narodnih manjšin v Italiji. Te manifestacije je priredila ČJL. Udeležilo se jih je zelo mnogo ljudi.

Bratislava, 19. septembra. n. »Slovenski Denik« prinaša članek, v katerem pravi, da je razburjenje v Jugoslaviji ponehalo. V Jugoslaviji sploh ni prišlo do demonstracij, ker se jim je širša javnost odrekla, da ne bi otežila nalog vlade generala Živkovića. Največja satisfakcija za Jugoslavijo je pisanje evropskega tiska, pa celo onega, ki sicer ni naklonjen jugoslovanskim državi.

Reka, 19. septembra. d. Včeraj so se na Reki ob priliki poseta neke skupine avantgardistov vršile demonstracije proti Jugoslaviji. Prepevali so italijanske sovražne pesmi in vzklikali: »Živela italijanska Dalmacija!«

Priznanje jugoslovanski medicinski znanosti

Profesor Spešić imenovan za dopisnega člana Nemškega ortopedskega društva

Zagreb, 19. sept. AA. Jugoslovanska medicinska znanost je bila na letošnjem jubilejnom kongresu ortopedov v Heidelbergu posebno počaščena. — Nemško ortopedsko društvo je odlikovalo zastopnika Jugoslavije na tem kongresu, slovitega in priznanega našega ortopeda, vseučiliškega profesorja dr. Božidarja Spešića s tem, da ga je imenovala za svojega dopisnega člana. To visoko odlikovanje je omenil pri otvoritvi kongresa njegov predsednik Rayer še s posebnim poudarkom. S tem kongresom je nemško ortopedsko društvo proslavilo 25letnico svojega obstoja v mestu, ki slovi za-

radi svojih ortopedskih študij in zdravljenja pohabljenec. Kongresa so se udeležili zastopniki Francije, skandinav. držav, Češkoslovaške, Združenih držav itd. Jugoslavijo je zastopal sam prof. dr. Spešić. S tem odlikovanjem je bilo izdano posebno priznanje tudi jugoslovanski medicinski znanosti. Na dnevnem redu kongresa so bila med drugimi tudi vprašanja ortopedije in tuberkuloze členkov in kosti in razprava o otroški bolezni, ki je znana pod imenom »omielitis«, ki pravkar razsaja v Nemčiji. Kongres je bil odprt v Lutherhausu.

Kampanja tujih plačancev proti naši državi

Lažnivo gonjo povodom samomora bolgarskega polkovnika Marinopolskega je uprizoril že dvakrat iz Jugoslavije izgnani nemški novinar Berkes

Beograd, 19. septembra. I. Zarotniški komplot v Sofiji, ki so ga odkrili pred kratkim in čigar epilog je bil samomor bolgarskega polkovnika Marinopolskega, je dal povod za brezumno kampanjo tujih plačancev proti naši državi. Kraljevska vlada Jugoslavije je vse te vesti kategorično demantirala. Zato ni potreba niti ene besede več uporabiti za dokazovanje neresničnosti teh nersamnih trditve, ki so bile tendenciozno poslano iz Sofije.

Kdor je zasledoval potek te kampanje, je lahko ugotovil, da je kampanjo proti naši državi organiziral Teodor Berkes, dopisnik nemških in še nekaterih tujih listov v Atenah, hkrati z g. Antonovim, dopisnikom grških listov v Sofiji. Sofijski krogi, v katerih je bil Antonov zelo dobro sprejet, so hoteli zakriti pravi vzrok samomora Marinopolskega in so zato pooblastili Antonova, da po-

šlje grškim listom lažniva poročila, v katerih naj bi se bolgarski častniški komplot poskušal pokazati kot volhunska afera, v katero je vpletena tudi Jugoslavija. Gospod Antonov je v svojih dopisih skušal čimprej z jasnimi aluzijami, kasneje pa čisto odkrito vplesti v to afero tudi našo državo. Te vesti je potem reproduciral in potenciral še Teodor Berkes, ki se nahaja v Atenah. Pri tem se ni ustrašil v svojih dopisih, ki so bili naslovljeni na tisk centralne Evrope, imenovati tudi ime nekega bivšega uradnika jugoslovanskega poslanstva v Sofiji, ki ga je spravljal v zvezo s to afero.

Da bi se razumela neskropulozno uprizorjena kampanja obeh plačancev proti naši državi, je dovolj spomniti na to, da je bil Teodor Berkes že dvakrat izgnan iz naše države, ker se je ugotovilo, da je zlorabil naše gostoljubje in organiziral novinarsko kampanjo proti naši državi.

Avstrijec Adolf Mayer oproščen

Prizivno sodišče je razveljavilo obsodbo - Heimwehrovski izgredu v Gradcu

Praga, 19. sept. d. Danes se je pred praskim prizivnim sodiščem vršila razprava o prizivu Adolfa Mayerja, ki je doma iz Gradca in ki je bil zaradi razžaljenja češkoslovaške vojske obsojen na en mesec zapora. Prizivno sodišče je to obsodbo razveljavilo in Mayerja oprostilo. Mayerja so takoj spustili na prost.

Kakor znano je nemški nacionalni Mayer na svojem potu v Prago v železniškem kupeju 28. češkoslovaški polk imenoval »stahopetne češke pse«. Mayer je bil nato aretiran in od prškega okrajnega sodišča obsojen. Avstrijski poslanik v Pragi pa je

takoj posredoval v zunanjem uradu. Tudi justično ministrstvo je smatralo, da je obsodba prestroga. Tako je bil Mayer le nekaj dni v zaporu in je bil potem od druge instance oproščen.

Včeraj so se zaradi tega v Gradcu vršile protičeške demonstracije, pri čemer so demonstranti na poslopju češkoslovaškega konzulata in češkoslovaškega društvenega doma razbili šipe. Zastopnik štajerske deželne vlade se je radi tega danes dopoldne pri češkoslovaškem konzulatu v Gradcu opravičil.

Imenovanja v diplomatski službi

Beograd, 19. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. so na predlog ministra za zunanje zadeve v glasju s predsednikom ministrskega sveta postavljani:

za svetnika kraljevskega poslanstva v Parizu v 1/3 Aleksander Cincar-Marković, svetnik kraljevskega poslanstva v Rimu, za načelnika glavnega arhiva v ministrstvu v 1/2 Rajko Vintrović, direktor pravnega oddelka v ministrstvu, za načelnika pravnega oddelka v 1/3a Danilo Danić, svetnik ministrstva, za svetnika kraljevskega poslanstva na Dunaju v 1/3 dr. Vojislav Jovanović, glavni arhivar ministrstva, za tajnika ministrstva v 1/5 Saša Spasojević, konzul v Brazilji, za konzula kraljevskega konzulata v Brazilji Anton Novčan, dr. prava, za tajnika poslanstva na Dunaju v 1/5 dr. Stanko Erhartić, tajnik ministrstva, za tajnika ministrstva v 1/6 Pavle Djordjević, tajnik poslanstva v Londonu, za tajnika ministrstva v 1/6 Teofil Djurović, vicekonzul na Reki.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 19. septembra. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Jutri dopoldne bo še precej jasno, v severnih Alpah gorak veter, med dnevom se bo nebo čimdalje bolj pooblačilo; od zapada sem nevihte.

Novi člani VZS

Beograd, 19. septembra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister za zunanje zadeve je imenoval te-le člane vrhovnega zakonodavnega sveta: Ivana Puclja, ministra v pokloju iz Velikih Lašč, Živančevića Mihajla, odvjetnika v Beogradu; dr. Draga Marušića, odvjetnika v Ljubljani.

Odredba o vpisovanju učencev

Beograd, 19. septembra. AA. Ministrstvo prosvete razglasi: Učenci, ki so končali četrti razred ljudske šole z eno ali dvema slabima ocenama, se ne morejo vpisati ne na gimnazijo ne na mešansko šolo. Tem učencem je izjemoma dovoljeno, da se ponovno vpišejo v četrti razred ljudske šole, ako žele, da se prihodnje leto vpišejo v gimnazijo ali v mešansko šolo.

Nov pododbor Jugoslovanske Matice

Beograd, 19. septembra. AA. Jugoslovanska Matica, naše nacionalno, humanitarno in prosvetno društvo pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vis. kraljevića Tomislava, ima svoje pododboje v vseh banovinah in povsod v inozemstvu, kjer žive naši rojaki v večjem številu. Te dni je bil ustanovljen pododbor za srez Bačko Palanku in dunavski banovini. Predsednik pododboja je sreski zdravnik dr. Berislav Uvalić.

Seja magistratnega gremija

Ljubljana, 19. septembra.

Danes popoldne se je vršila v mestni posvetovalnici seja magistratnega gremija, na kateri je po naznanilu predsedstva poročal direktor dr. Zarnik o prošnji A. Grdodolnika, naj se prekliče odstranjenje barake na Dunajski cesti. Prošnji gremij ni ugodil.

Mestni obrtni referent je poročal o prošnji Kate Kovačič za koncesijo za oddajo mleka, kave in čaja. Koncesija se ji je podelila. Prošnja družbe z o. z. »Bezaline« za koncesijo sodavičarske obrti se vrne obrtnemu odseku. Prošnja Matevža Krušiča za krajevno restavracijsko pravico za njegovo novo hišo v Knezovi ulici se vrne tudi obrtnemu odseku. Glede prošnje dimnikarjev II. okraja za razdelitev tega okraja na 8 ometalnih rajonov, je gremij mnenja, da stvar še ni zrela za odločitev. Sladolarjem se dovoli, da smejo pozimi prodajati slaščice na stalnih mestih. Ivan Čarman je dobil dovoljenje za avtobusno vožnjo za Bežigradom. Prošnja Maksa Hrovatina za krajevno pravico se vrne obrtnemu odseku.

Kje bodo stali avtotaksi

Na seji so določili stojišča za ljubljanske avtotakse. Osem jih sme stati pred kolodvorom, osem pred Unionom, štirje na Mestnem trgu, drugi pa na Aleksandrovi cesti. Po prvem oktobru morajo avtotaksi imeti vsi taksametre, s tem dnem bo stopila v veljavo tudi maksimalna tarifa za avtotakse.

Poročilo gospodarskega urada

Prošnji Mahale in Ivanke Tomšič za odstop od obveze vknjižbe kavcijske hipoteke in stavbnega dovoljenja proti enkratni odškodnini v gotovini se ne ugodi. Dnevnik »Jugoslovanc«, ki je prošil za dovoljenje postavitev reklamne deske v Knafeljevi ulici, mora predložiti načrt. Odkloni se prošnja dr. Mühleizna Erika, posestnika na Dunajski cesti št. 36 za odstop od vknjižbe kavcijske hipoteke in stavbnega dovoljenja za adaptacijo lokala v njegovi hiši. Ugodi se prošnji Rovška Davorina za odstop od obveze vknjižbe kavcijske hipoteke in stavbnega dovoljenja za kiosk na Aleksandrovi c. in prošnja Aloha Comp. za postavitev kioska med Narodnim domom in Opernim gledališčem. Ugovor Davorina Rovška in tovarišev proti postavitvi kioska na oglu Kolodvorske, Slomškove in Pražakove ulice se odkloni. Dr. Milanu Korunu se odda v zakup košček sveta v Dvořakovi ulici kot otroški igrišče. Ing. Močniku Josipu se odda v zakup proti vsakokratni odpovedi del cestne parcele na Domobranski cesti poleg njegove hiše. Ugodi se prošnji magistratne uradnice Ane Stresen za nakup 3 m mestnega sveta ob Trnovskem pristanu za shranitev čolnov. Ugodi se prošnji Josipa Bahoveca za postavitev bencinske črpalke na Sv. Jakoba trgu.

Pleskarska dela na magistratu so se oddala tvrdki Ivan Bricej, slikarska pa tvrdki Hlešč.

Nova stavbna in uporabna dovoljenja

Stavbna dovoljenja so dobili za enonadstropno hišo ob Domobranski cesti Prešeren Anica in Škerlj Ivanka. Kranje Silvo za gradnjo enonadstropne hiše v Costovi ulici, Ivan in Josipina Šenk za enonadstropno hišo v Pleterškovi ulici, dr. Milan Dular in Lojze Dular za trinadstropno hišo v Dvořakovi ulici. Dr. Metod Dolenc za enonadstropno hišo na Mirju in dr. Gregor Krek za enonadstropno hišo tudi na Mirju.

Dovoljenja za hišno kanalizacijo so dobili Novak Marija, Topolovec Davorin in Juren Mihael. I. Knez dedičem se dovoli gradnja avtogaraže na Gosposvetski cesti. Ustanova Marije Svetine nazivata prvega nadstropja. Dolinarju Jakobu gradnja verande in stranišča, Ljudskemu domu pa adaptacije. Uporabna dovoljenja so dobili Prelog Karel, Rajner Otmar, Trgovski dom, Ustanova Marije Svetine, Slovška Franc, Tomšič Anton in Deizinger Srečko. Prošnji Petjana Rudolfa za znižanje obrokov kavcije za trotoar se deloma ugodi.

Popolen uspeh naše razstave v Ženevi

(Od našega posebnega dopisnika)

Ženeva, 18. septembra.

Danes je bila otvorjena jugoslov. razstava. Svečanostni otvoritvi je prisostvovala cela vrsta najuglednejših osebnosti iz ženevskega in mednarodnega političnega, novinarskega, umetniškega in poslovnega sveta. Na vse posetnike je izložba napravila zelo globok vtis. Osebe naše stalne delegacije pri Društvu narodov in našega generalnega konzulata v Ženevi je najpoštenjevalneje podpiralo osebe centralnega presbiraža z gospodom dr. Radovanovićem, načelnikom publicističnega oddelka na čelu, pri pojasnjevanju razstave, ki kaže potek napredka naše kraljevine od leta 1919 pa do leta 1929. Zanimanje za našo razstavo je bilo tako veliko, da so se skoro vsi posetniki večkrat vračali na razne panoge naše narodne delavnosti in odkrito kazali svoje navdušenje. Poset prvga dne je bil preko vsakega pričakovanja velik, tako da so bile ogromne, razkošne reprezentativne dvorane v palači Eynard takorekoč prepolnjene. Ze mnogo pred 15. uro so bile dvorane napolnjene, čeprav se je imela otvoriti izložba šele ob 15.30.

Svečana otvoritev razstave

Svečani akt otvoritve je ob 15.30 izvršil g. Pons, podpredsednik ženevske občine in g. dr. Mažuranić, bivši minister in naš delegat na zborovanju Društva narodov.

Gospod Pons je v svojem pozdravnem govoru čestital g. Mažuraniću kot zastopniku zunanega ministra dr. Voje Marinkovića, ki je bil zaradi neodložljivih poslov v Svetu Društva narodov zadržan, da bi osebno otvoril izložbo, na hvalvredni inicijativi jugoslovanskih narodnih faktorjev, da so pred ženevskim občinstvom pokazali razvoj kraljevine Jugoslavije, ki kaže za čas desetletij let od svojega postanka — to je čas izredno kratke v življenju narodov — gigantski korak v svoji aktivnosti.

»Ne vem,« je rekel Pons, »kaj naj si prej ogledam, čemu naj se bolj čudim, v čem naj bolj uživam. Vi ste napravili tako velik in tako vsestranski korak naprej. Ta napredek kaže sedaj tujemu občinstvu v vseh njegovih raznih panogah. To dokazuje izvanredno sposobnost in energijo. Mesto Ženeva je počašeno s tem, ker ste ga izbrali za središče, ki ga smatra Jugoslavija za najprimernejše, da v njem in pred njim stopite pred svetovno javnost s tem, kar ste do sedaj napravili.«

Gospod Pons je čestital Jugoslovanom na napredek, ki nima primere in voščil Jugoslaviji najlepšo bodočnost, vztrajnost in uspeh.

Govor našega delegata dr. Mažuranića

Na pozdrav g. Ponsa je odgovoril g. dr. Mažuranić, ki se je najtopleje zahvalil zastopnikom mesta Ženeva, ki je skoro brezplačno dalo na razpolago svoje reprezentativne dvorane za jugoslovansko izložbo in to v trenutku, ko bi jih samo najbolj potrebovali. »Mi smo delali,« je rekel g. Mažuranić, »deset let molče. Naša mlada država je ves svoj trud vložila v to, da doseže civilizirane narode zapadne Evrope. Ni se ustrašila ne truda, ne denarnih žrtv. — Ali je moja država pri teh svojih naporih uspešna in v koliko, to boste, cenjeni posetniki, sami utegnili najbolje oceniti. Pred vami se kaže ono, do česar smo mi Jugoslovani dospeli po desetih letih našega mirnega, tihega in vztrajnega, neprekinjenega in napornega dela. Jugoslavija je, kakor sami vidite, iz tega, kar je pred vami, porabila vseh deset let svojega življenja in vztrajnem delu, da organizira svoje kulturno in socijalno življenje. Ona je v tem času vse svoje moči usmerila k mirnemu razvoju. Vsa njena prizadevanja na vseh poljih, tako mednarodno kot v notranjosti, so namenjena samo miru in mirnemu razvoju. Jugoslovanska vlada je smatrala divno Ženevo, ki je sedež sveta in v kateri se sedaj nahajajo zbrane največje politične in novinarske avtoritete sveta, najmerodajnejše mesto in najinteligentnejše središče, v katerem je treba stopiti pred javnost s tem, kar je napravljeno. Mi smo ponosni na ono, kar smo napravili. Mi stopamo pred ženevsko in mednarodno inteligenco z globokim prepričanjem, da bo izrekla nepristransko sodbo o rezultatih naše aktivnosti v zadnjih desetih letih. Nas je posebno gnala pozornost ženevske občine napram naši kraljevini. Čustvo hvaležnosti za to ganljivo pažnjo ostane neizbrisno v jugoslovanskem narodu, ki želi najboljši uspehe prekrasni švicarski in svetovni Ženevi. S tem je izvršena svečana otvoritev razstave.«

Najodličnejše ženevsko in svetovno občinstvo na razstavi

Po govoru g. Mažuranića so bili posetniki povabljeni v reprezentativno dvorano na zakuško. Med najuglednejšimi osebnostmi, ki so prisostvovali otvoritvi razstave, smo opazili gg.: dr. Beneša, češkoslovaškega zunanjega ministra, Alberta Thomasa, ravnatelja mednarodnega urada dela, Richarda, dekana ženevske pravne fakultete, Stirlingerja, češkoslovaškega pooblaščenega ministra v Bernu in stalnega delegata v Društvu narodov, Kohna, glavnega urednika lista »Tribune de Genève«, dr. Sumenkovića, našega stalnega delegata v Društvu narodov in poslanika v Bernu, Nikola Petrovića, našega generalnega konzula v Ženevi, potem veliko število uradnikov Društva narodov,

mednarodnega urada dela, precejšnje število vseučiliških profesorjev, delegate raznih narodov na skupščini Društva narodov, zastopnike finančnega in trgovskega sveta, veliko število članov ženevskega konzularnega zbora in zelo veliko število švicarskih in tujih novinarjev. Po končanem delu v Svetu Društva narodov je prišel tudi naš zunanji minister dr. Voja Marinković, ki se je zamudil z ogledovanjem razstave nad eno uro.

Na vse navzoče je izložba delovala izredno in izzvala veliko iznenadenje, čeprav je bilo mnogim neznano, da je Jugoslavija med državami, ki stoji na čelu držav, katere so po vojni dosegle največji napredek. Navzlic temu je to, kar je pokazano na izložbi, preseglo vse pričakovanje. Posebno je med občinstvom bilo opazeno, da naš napredek ni enostranski, temveč da se nanaša na vse pagone našega kulturnega življenja.

Zasluga Centralnega Presbiraža

Izložbo je priredil Centralni Presbiro pri predsedstvu ministrskega sveta, pod pokroviteljstvom zunanjega ministra dr. Voje Marinkovića. Največ se je trudil za razstavo načelnik publicističnega oddelka v Centralnem Presbiražu g. dr. Radovanović ob sodelovanju uradnikov Presbiraža Pasarića in Djordjevića. Gradivo za izložbo je bilo zbrano in vsi grafikoni so bili izdelani v našem Centralnem Presbiražu, ki je prevzel tudi vso zunanjo ureditev izložbe. Razstava nima ne strokovnega, ne političnega, temveč samo publicistično-informativen značaj. Razdeljena je na dva oddelka. V prvem oddelku je z diagrami in fotografijami grafično pokazan splošen napredek države. Drugi oddelk kaže napredek na urbaničnem področju. Kot vzorec je bilo vzeti sedem naših mest, ki so najbolj napredovala, in sicer: Beograd, Ljubljana, Zagreb, Sušak, Skoplje, Split in Novi Sad. Vsa izložba je razporejena na 80 okusnih premičnih okvirjih.

Razporeditev razstave

Delo in napredek države je pokazano v šestih skupinah, in sicer: I. skupina: splošne informacije (s 7 okvirjih, 9 grafikoni in mnogimi fotografijami) o zemljepisnem položaju in zgodovinskem razvoju prebivalstva, o administrativni razdelitvi države, o njenem zakonodajnem delu, o gibanju kriminalitete, o katastrskih delih, o kopališčih in o tujem prometu s tipičnimi slikami krajev iz vse države. — II. skupina: šolstvo z veliko mapo o razporeditvi vseh vrst šol v kraljevini in s 8 diagrami o pomnožitvi šolskih poslopij, o učiteljstvu, o učencih, osnovnih, srednjih, strokovnih in višjih šol in s slikami tipičnih starih in novih poslopij in prostorov. — III. skupina: narodno zdravje z veliko primerjalno karto stanja od leta 1918 do 1929, z 10 grafikoni in 10 okvirjih ter mnogoštevilnimi fotografijami o razvoju socijalno-medicinskih ustanov, o gibanju nalezljivih bolezni, o razvoju in delu zdravstvenih naprav, o higijenski propagandi s tipičnimi slikami zdravstvenih poslopij in praktičnega dela na terenu. — IV. skupina: socijalno skrbstvo s štirimi okvirji in z več grafikoni o organizaciji socijalnih ustanov za zavarovanje delavcev, o rezultatih zavarovanja, o zaščiti invalidov s slikami modernih zgradb, zdravilišč, šol in kolonij. — V. skupina: gradbena delavnost in promet z veliko karto o železnih cestah, ki so bile zgrajene zadnjih 10 let, potem z 12 grafikoni, na katerih se vidi napredek v gradbi železniških prog, mostov, poslopij, številno stanje voznega parka, o pomorskem, rečnem, avtobusnem in zračnem prometu, o pošti, telegrafu in telefonu, z mnogimi slikami raznih objektov, ladij, pristanišč in aerodromov. — VI. skupina: gospodarsko življenje in napredek. Pokazan je na 11 okvirjih s 14 grafikoni, kjer se vidi napredek v obdelovanju zemlje in razdelitvi obdelane površine; potem grafikoni o melioracijskih delih, o rezultatih agrarne reforme v posameznih krajih naše države, o primerih kmetijstva na raznih področjih. Tu je tudi grafikon o stanju gozdov po banovinah, o razdelitvi gozdov po vrstah in po lastništvu, o delu na pogozdovanju, o izvozu gozdnih pridelkov. Nadalje je tam grafikon in tablice o stanju in razvoju rudarstva, o gibanju zunanje trgovine, o stanju državnih financ (proračuni, dohodki od neposrednih in posrednih davkov, monopolov in državnih podjetij), o konsolidaciji državnih dolgov in o Narodni banki.

Velik napredek naših mest

V oddelku o napredku naših mest (urbanični oddelk) je poudariti velik napredek v pozidavi površine na poslopijih, ulicah in v regulaciji omenjenih sedmih mest s tipičnimi primerjalnimi slikami o stanju posameznih predelov in ulic v letu 1918 in 1930. Mnogi grafikoni, tablice in slike kažejo napredek na raznih področjih v mestih. Tam so tudi načrti posameznih mest z drugimi diagrami in fotografijami, vse skupaj v 30 okvirjih. Posebno se opazi velik relief Beograda, ki je izločen na posebnem mizi. Tam je tudi relief mesta Ljubljane, ki je zbudil veliko zanimanje med občinstvom.

*

Ob priliki izložbe je bila izdana tudi posebna brošura, ki so jo dobili posetniki. V brošuri

so reproducirani povečini vsi grafikoni na 10 poljih z vsemi potrebnimi podatki o napredku Jugoslavije zadnjih desetih let. Brošura ima 120 strani in je izdana v francoskem, angleškem in nemškem jeziku.

Omeni naj se, da je podobno izložbo priredila pred nekaj časa tudi Češkoslovaška, vendar pa ta izložba ni bila tako kompaktna kakor naša. Nadejamo se, da bo Presbiro to uspešno izložbo razstavil tudi v mestih prijateljskih držav v Parizu, Pragi in Varšavi.

Mednarodni kongres duševnih delavcev

Prof. Slavić je podpredsednik kongresa.

London, 15. septembra.

Danes se je slovesno otvoril Mednarodni kongres duševnih delavcev. Lani v Haagu je kongres pozdravil nizozemski minister, v Londonu je to storil westminsterski (londonski) župan C. Bennett. Bilo je navzočih 22 delegatov iz Anglije, Francije, Češke, Jugoslavije, Nizozemske, Finske, Avstrije in Nemške ter nekaj angleških opazovalcev in 5 urednikov londonskih listov.

Jugoslavija je častno zastopana. Ima dva delegata, prof. dr. Slavića, ki je tokrat tudi podpredsednik, in gospodična Christi. Predsedstvo ima angleški poslanec Lathan, tajniške posle vodi generalni tajnik Zveze Francoz Gallié s svojimi pomočniki, angleškim in nizozemskim tajnikom.

Zanimivo je, da se je lani še razvila mala debata, v kateri vrsti pridejo posamezne delegacije do besede. Čehi so se pritožili, da so zapostavljeni. Sklenilo se je, naj velja abecedni red. Po tem pa je prišla Češka s črko T (Tchechoslovaquie). Jugoslavijo si je predstavljala finski predsednik Mannio s črko J. Pa je prišel drugi in rekel, da se piše Jugoslavija s črko Y v francoščini (Yougoslavie). Tako je lanski septembrski kongres v Haagu določil črko J za mednarodno ime Jugoslavije. Oktobrski zakon jugoslovanske vlade je par tednov pozneje določil enako. Zato vidimo na naših avtih črko Y za Jugoslavijo. Tako imamo zdaj doma in v inozemstvu za svojo državnost isto ime.

Po generalni debati o tajniškem poročilu o delovanju Mednarodne zveze duševne zveze so se določevali delegati za posvetovalno komisijo pri Mednarodnem uradu dela v Ženevi. En sedež je dobila Anglija, enega Francija, enega Češka, enega Nemška, če pristopi k zvezi. En sedež je bil razpoložljiv. Ako bi bil jugoslovanska zveza močnejša, bi lahko zahtevala en sedež. Toda Hrvati še nimajo nikake take organizacije, belgajska v zadnjem času ni pokazala življenske sile, ljubljanska zveza pa je premala, da bi mogla zahtevati sedež preko drugih močnejših zvez. Vendar je ljubljanska zveza s svojo navzočnostjo storila veliko za to, da se je na tem mednarodnem mestu govorilo častno o Jugoslaviji.

Živahno delovanje zagorskih društev

Sokola, Glasbenega društva Kmetijske podružnice in podružnice SPD

Zagorje, 10. septembra.

Zagorska društva so zopet pričela z živahnim delovanjem. Minili so vroči poletni meseci in nahajamo se že v dobi, ki je za društveno delo najbolj primerna. Naša društva se pridno pripravljajo ter hitijo, da bi nadomestili ono, kar so zamudili med počitnicami.

Zelo agilna je naša podružnica SPD. Zelo dobro je opremila koč na Sv. Planini. Nabavila je več postelj za prenočišče, preuredila prostore in pridobila za upravnico koč vzorno gospodinjstvo. Zofko, ki skrbi, da je obiskovalcem te priznane lepe izletniške točke čim udobnejše. Iz vpisne knjige je razvidno, kako se je pomnožil obisk koč, kar jo zagorska SPD tako dobro oskrbuje. Tudi na Sv. Gori bo kmalu zgrajeno novo zavetišče planincev. Začeli so že namreč s kopanjem temelja, in če ne bo posebnih ovir, bo že prihodnjo pomlad ponosno stala nova planinska koč. Naši smučarji, ki so pododsek SPD, a se lani niso mogli uveljaviti vsled neugodne zime, upajo, da jim bo letos narava bolj naklonjena. Odbor je sklenil, da bodo priredili na Sv. Planini smučarski tečaj, če bo dovoljno število priglancev. Natančneje o svojem delovnem programu pa se bodo domenili na sestanku dne 24. t. m., ki bo v občinski dvorani. Smučarji in smučarke in vsi ljubitelji tega zdravega športa, naj ne zamudijo tega važnega sestanka. SPD bo podvzelo vse potrebne korake, da se uresniči želja vseh ljubiteljev lepe narave, da se zgradi postaja v Renkahu.

Glasbeno društvo je zaključilo svoje delovno leto in je imelo v pondeljek 15. t. m. redni občni zbor. Poročila, ki so jih podali funkcionarji, pričajo o živahnem društvenem delovanju. Uprava je ostala skoro ista. Na novo se bo poživljal tamburaški zbor, ki je poverjen vodstvu g. Hočevarja. Orkester bo vodil g. Kulot, pevovodja mešanega zbora je g. Adamič, moškega zbora g. Mecilovšek, mladinski zbor pa še nadalje obdrži g. Kopriva. Želimo, da bi društvo uspešno pri svojem programu, saj je glasba pospeševalnica srčne izobrazbe, ki je človeku tako potrebna. Škoda pa je, da se glasbene moči v naši dolini tako cepijo. Ali bi ne bil mogoč kompromis, združitve? Nekaj se je o tem že govorilo, toda pozitivnih uspehov doslej ni videti. Najbrž ni nepremostljivih ovir.

Kmetijska podružnica je pričela z nedeljskimi

XIV. ZAGREBAČKI ZBOR

13. — 22. IX. 1930.

SPLOŠNI MEDNARODNI VELIKI SEJM VZORCEV S SPECIALNIMI SEJMI

1. Stavbarstva
2. Hotelov, hiš in kuhinj
3. Živilske industrije
4. Tekstilij in konf. krzna
5. Kože
6. Papirja
7. Kmetijstva

Razen tega bo tudi razstava in sejm plemenske živine

domače v dnevi 13. in 14. IX.

inozemske „ „ 20. „ 21. IX. 1930.

Na železnicah in jadranskih parobrodih 50% popusta za obiskovalce in blago (Brezplačni povratek)

predavanji. Prejšnjo nedeljo je predaval g. Kolenc. Tudi čebelarstvo se je pričelo v naši dolini prav lepo razvijati. Da pa bodo naši čebelarji še bolj poučeni, se bo vršil v nedeljo 21. t. m. čebelarski tečaj v gostilni Ašič na Lokah.

Med naša najbolj agilna društva pa spada nedvomno naš Sokol. V telovadnici je vsak dan polno življenja. Društveni prosvetar je pripravil gledališke igre, ki se bodo uprizorile v tej sezoni. V kratkem bodo pričeli z vajami.

Vsem tem in ostalim društvom želimo mnogo uspeha, občinstvo pa jih naj podpira v njihovih idealnih ciljih in stremeljenjih.

ČOS našemu Sokolu ob tržaški tragediji

Predsedništvo Č.O.S. je poslalo Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije povodom tržaških dogodkov sozhalno pismo te vsebine:

»Žalostna poročila o trpljenju bratov Slovencev, živčih pod italijanskim gospodstvom, so bolestno ganila celotno češkoslovaško Sokolstvo, ki je s stalno naraščajočim ogorčenjem zasledovalo preganjanje, zapiranje in mučniško smrt mož, ki za sebe ne zahtevajo ničesar drugega, kakor to, kar je bilo ideal zadnje svetovne vojne, to je pravico svobodnega nacionalnega življenja. Jugoslovanski in češkoslovaški narod, ki imata svojo državno samostojnost v svojih rokah, ne branita nobeni manjšini razvijati se v duhu samorodnega narodnega življenja in zato tim težje prenašamo, ako so zato naši bratje pod tujim gospodstvom kaznovani z izgubo svobode, imetja in življenja. Veliko trpljenje Vašega naroda je samo nova, močna vez, ki spaja Sokolstvo obeh narodov v nezlomljivem in nerazrušljivem bratstvu. Čim težje so Vaše rane, tim večja je naša ljubezen, s katero Vam hočemo pomagati prenašati jih. Ako bi z našo ljubeznijo bilo mogoče preprečiti Vaše trpljenje, bi ga gotovo sploh ne čutili. Mi smo z Vami v dobrih in slabih časih.«

Zlata maša Mihaela Arka

Danes praznuje pidesetletnico mašniškega posvečenja znani slovenski kulturni delavec Miha Arko. Jubilar je bil rojen 19. septembra 1857 v Zapotoku pri Sodražici (torej praznuje hkrati tudi 73. rojstni dan.) Srednjo šolo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani, nakar je bil kaplan v Škofji Loki, pozneje župnik v Šturih na Vipavskem. Leta 1897. pa je postal dekan v Idriji, kjer živi še danes. Vidni so sledovi njegovega dela povsod, kjer je služboval. Katoliška delavska družba, konsumno društvo in Raffaeisnova posojilnica v Idriji so imele v njem najmočnejšo oporo, kar očituje njegovo prizadevanje za dvig narodnega blagostanja in širjenje ljudske prosvete. Pred vojno se je nekaj let tudi politično udeleževal; bil je poslanec v kranjskem deželnem zboru. Razen tega se je mnogo bavil z zgodovino Idrije in idrijskega rudnika in priobčil o tem več zanimivih člankov v slovenskih listih. Znan je tudi kot glasbenik in ima velike zasluge za pospeševanje cerkvene in posvetne glasbe.

Iскreno čestitamo jubilaru k zlati maši in ko se hvaležno spominjamo njegovega dela, želimo, da bi bila solčna njegova življenska jesen.

Kultura

Repertoar Narodnega gledališča OPERA

Začetek ob 20. uri zvečer

20. septembra sobota Gorenjski slavček. Častni večer g. Frana Rusa, ob priliki 40 letnice njegovega delovanja v operi.

Roman mladega človeka. Jakob Wassermann pripravlja obleden roman, katerega prvi del je pred kratkim dovršil in ki obravnava življenje sodobnega mladega človeka. Wassermann bo v romanu tudi razmotril položaj mladine v današnjih političnih razmerah.

Književna produkcija Švice. V letu 1929. je v Švici izšlo 2009 knjig (nasproti 1830 zvezkom v letu 1921.). Po jeziki so te knjige razdeljene takole: največ je nemških (1306), potem francoskih (566), italijanskih (41), angleških, latinskih, hebrejskih itd.

Zvočni film v Rusiji. Ruska državna filmska družba Sojus-kino je sklenila z ameriškim podjetjem Audio Cinema pogodbo, po kateri bo to podjetje v letu 1930/31 izdelalo v Rusiji tisoč aparatov za zvočni film. Sojus-kino ima načrt, da v tem letu dovrši 50 zvočnih filmov.

Dnevne vesti

— **Nj. Vel. kralj je kumoval dvanajstemu otroku.** V nedeljo so v Jasenovcu krstili dvanajstega otroka trgovca Antona Spitzmüllerja. Nj. Vel. kralj je otroku kumoval, nadomestoval ga je pa pri svečanosti podpolkovnik Oto Vidrih. Deček je dobil ime Aleksander in Stjepan.

— **Dar Nj. Vel. kralja.** V Bosanski Dubici so imeli v nedeljo veliko cerkveno svečanost. Blagoslovili so nove zvonove katoliške cerkve sv. Križa. Največji zvon, ki je težak 660 kg, je daroval kraljev Nj. Vel. kralj. Na tem zvonu je napis: Aleksander I., kralj Jugoslavije, je podaril ta zvon cerkvi sv. Križa v Bosanski Dubici MCMXXX leta.

— **Prenos poslov.** Ban Dravske banovine g. inž. Dušan Sernec razglasi: Gospod minister za gradbe je sporazumno z gospodom ministrom za notranje posle na osnovi § 51. zakona o banki upravi odredil, da se srez dravogradski glede tehničnih poslov izloči iz pristojnosti tehničnega razdelka v Celju in pr. deli tehničnemu razdelku sreza Maribor-levi breg. Prenos poslov v zmislu prednje odredbe se ima izvršiti 30. t. m.

— **Poslovlina večerja generala Matića.** V sredo so častniki zagrebške garnizije priredili poslovlino večerjo na čast bivšemu armijskemu komandantu generalu Matiću, sedanjemu banu Dunavske banovine. Ta intimna svečanost se je priredila v veliki dvorani vojašnice 35. pešpolka. Pri večerji je vladalo odlično razpoloženje. G. Matić in njegova gospa sta zapustila večerjo ob 1. ponoči. Nocoj je priredil bivšemu komandantu armije banket zagrebški župan Srkulj, jutri pa ga počasti savski ban dr. Šilović. Gosp. Matić odide iz Zagreba v nedeljo opoldne, da prevzame v Novem Sadu svoje dolžnosti bana Dunavske banovine.

— **Poljski novinar v Zagrebu.** V Zagreb je došel poljski novinar dr. Henrik Batowski, ki je tajnik Poljsko-jugoslovanske lige, katere smoter je zблиžanje med obema narodoma. Batowski namerava ostati v naši državi leto dni.

— **Člani nekdanjih srednješolskih dijaških društev** »Za Korotana«, »Preporoda« in »Prešernovega kluba« se sestanejo danes ob 20. uri v hotelu Tivoli. Skupno z njimi se sestanejo tudi vsi, ki so pred dvajsetimi leti maturirali na I. drž. gimnaziji v Ljubljani. Tudi g. R. ude. Trošt iz Amerike se udeležiti tega sestanka. Bo to lep večer še lepših mladostnih spominov in navdušenega idealizma, zato pridite vsi!

— **Poučno predavanje.** Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani priredi v nedeljo 21. t. m. po 8. maši v 6. razredu deške osnovne šole poučno predavanje kmetijskega referenta g. Zupanca iz Ptuja o jesenskem opravi v drevesnicah in sadonosnikih. Po predavanju je ogled društvene drevnice. Pridite vsi člani in prijatelji sadjarstva!

— **Vlom v gimnazijsko blagajno.** V gimnaziji v Zemunu so pred dnevi vdrl drzni tatovi v sobo direktorja in vlomili v blagajno, iz katere so odnesli 20 tisoč Din. Vlom je odkril sluga, ki je zgodaj jutraj prišel v sobo, da bi jo pospravil. Vlomilci so bili, po načinu vloma sodeč, vajeni tega posla.

— **Zagreb ima premalo učiteljev in šol.** V Zagreb se je vrnil iz Beograda zagrebški župan dr. Srkulj, kamor je konferiral v prosvetnem ministristvu zaradi šol in učiteljev v Zagrebu. Osnovnih šol in učiteljev je namreč v Zagrebu veliko premalo. Takoj po prihodu se je sestal občinski svet in določil stavbišče za tri nove osnovne šole.

— **Sestanek železničarskih upokojencev.** Oblastni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev sklicuje za nedeljo 21. t. m. ob 10. uri popoldne v svoji društveni pisarni v palači Delavske zbornice, II. nadstropje (nad »Knjižnico« na Miklošičevi cesti v Ljubljani) sestanek železničarskih upokojencev, na katerem se bo razpravljalo o sledenjem dnevnem redu: 1. Vozne ugodnosti in 2. ostala aktualna važna vprašanja železničarskih upokojencev. Vabimo vse upokojence železničarje, da se tega sestanka v čim večjem številu udeležijo. — Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

— **Ameriški izletniki na povratku.** V četrtek se je v večernim brzovlakom odpeljalo potom zastopstva Francoske linije g. Ivana Krakerja v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35, preko 45 ameriških izletnikov, ki so se mudili na obisku v stari domovini, kjer so preživeli mnogo letih in prijetnih dni. Brzovlak jih je prepeljal preko Jesenice, Avstrije, Švice in Francije v francosko pristanišče Le Havre, kjer se bodo vkrcali na znameniti brzoparnik »Le de France«, last francoske paroplovne družbe Cie. Gle. Transatlantique, ki jih bo prepeljal v njihovo novo domovino. Izletnikom kliče na povratku »Srečno pot in na skorajšno svidenje«.

— **Francoske tečaje** (bivše tečaje »Cercle Français«) zopet odvarja za odrasle s 1. oktobrom t. l. Francoski institut. Pouk se bo vršil v Ljubljani na moškem učiteljskem na Resljevi cesti in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljkih in četrtek ob 18. do pol 20. (predava g. prof. Južnič); II. a tečaj ob torkih in petkih ob pol 19. do pol 20. (predava g. prof. dr. Novak); II. b tečaj ob sredah od pol 19. do pol 20. (predavatelj isti); III. a tečaj ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20. (predava g. Bele francosko slovnico v francoskem jeziku); III. b tečaj ob ponedeljkih in četrtek ob pol 19. do pol 20. (konverzacija vodi g. M. Orthaber). Obiskovalci tečajev plačujejo mesečno po 20 Din vnaprej, lahko pa obiskujejo za to ukovino več tečajev. Prijave sprejema ravnateljstvo moškega učiteljskega

ljišča v svoji pisarni od 24. t. m. dalje vsak dan od 18. do 19. ure. Od 1. oktobra dalje se prijave lahko izvrši po dopisnici, ali pa pri služitelju zgoraj omenjenega učiteljskega g. A. Dolencu.

— **Priporočamo nove Ciril Metodove razglednice** in črni narodni kolek z dne 20. septembra 1908. Rodoljub! Pomagajte družbi!

— **Izšla je nova številka »Romanac«**, tednika za vse. Dobi se v vseh trafikah po 2 Din. Naroča se pri upravi Sulfana, Breg 10, četrletno stane 20 dinarjev.

— **Zabranitev dogona blatne in zanemarjene živine na živinske sejme.** Trgovci z živino in kmetje se opozarjajo na naredbo ministrstva za poljedelstvo, ki prepoveduje dogon neosnažene in blatne živine na živinske sejme. Po tej naredbi od 1. oktobra 1930 dalje neosnažena živina ne bo smela več na sejem, ampak bo že pri vstopu v mesto zavržena.

— **Senzacionalna aretacija zdravnik.** Pred dnevi so aretirali zdravnika dr. Belo Mačakovskega iz Bajmoka in ga izročili sodišču v Subotici. Osumljen je, da je hotel odpraviti plod sobarici Lizi Kopilović, ki je umrla nato v nekem sanatoriju v Subotici. Zdravnik odločno zanika svojo krivdo, dočim so zdravniki v sanatoriju izjavili, da je dekle prišlo že po prepovedani in nevarni operaciji v sanatoriju.

— **Brezposelnost v Zagrebu.** Na zagrebški borzi dela je iskalo od 8. do 14. t. m. skupaj 789 brezposelnih dela. Od teh je bilo 28 žensk.

— **Veliko neurje v Hercegovini.** Iz Ljubuške poročajo o katastrofalnem neurju, ki je divjalo te dni v okolici. Najbolj so prizadete vasi Sovići, Gorica in Grude. Padala je debela toča, kakršne najstarejši ljudje ne pomnijo. Uničena je vsa koruza in tobak ter vinogradi. Prizadeti seljaki so popolnoma obupani in pričakujejo nujne pomoči.

— **Na 10 let obsojen duhovnik.** Bivši pravoslavni duhovnik Nikola Jovanović je bil obsojen pred sodiščem v Štipu na 10 let ječe, ker je meseca julija umoril kmeta Ilijo Milenkovića v vasi Sopot. Plačati mora tudi odškodnino vdovi in otroku umorjenega.

— **Zagonetno truplo.** Blizu Škutanja pri Reki so našli pred dnevi truplo neznanega moškega, ki je bilo že močno zginito. Končno se je posrečilo ugotoviti identiteto neznanca. Gre za nekega šoferja, ki je bil antifašist in komunist in katerega so ubili ter njegovo truplo pripeljali na omenjeno mesto.

— **Nevarna bolezen okoli Križevcev.** Pred dnevi se je neka ženska v vasi Dubovca pri Križevcih zadrla trn v peto. K zdravniku ni šla zaradi tega. Po dveh dneh je pa vsa otekla in otrpela. Zdravnik ji je dal injekcijo proti tetanusu, pa ji ni več pomagala. Neki kmet iz Marinceva si je tudi zabodel leseno trščico v roko. Ko mu je roka otekla, je šel k zdravniku. Tudi on je dobil injekcijo proti tetanusu, toda njegovo stanje je resno.

— **Obsodba dijak, ki je streljal na profesorja.** V četrtek jutraj je bila po več dnevnem procesu izrečena obsodba nad dijakom 7. gimnazije v Kruševcu, ki je pred meseci streljal na svojega profesorja Perovića. Djak je bil obsojen na eno leto strogega zapor. Všet mu je preiskovalni zapor. Obe stranki sto vložili priziv.

— **Prepovedana knjiga.** Z odlokom ministra za notranje zadeve I. 284.422 z dne 15. septembra 1930 je prepovedano razširjanje in uvažanje knjige »Za svobodo Hrvatske pod diktaturo Srbije«, ki je izšla v našem jeziku v nakladi glavnega odbora ameriških organizacij hrvaške seljaške stranke.

— **Dober lov policije v Pančevem.** Policija je imela te dni dober lov. Polovila je večlansko tolpo tatov, ki so kradli že nad leto dni po vsem Banatu pitane svinje in jih prodajali s pomočjo svojih pajdašev. Kakor so ugotovili, so v zadnjem mesecu ukradli nad 100 pitanih svinj in jih prodali pod ceno. Vodja tolpe je pa še vedno na svobodi. Vendar policija upa, da bo prišla tudi njega v kratkem.

— **Vreme.** Jesensko vreme traja. Zadovoljni bomo, če bo tako še ta in drugi mesec. Barometrično stanje je v vseh krajih skoro enako. V Ljubljani je bilo včeraj 764.3. Relativna vlaga je bila največja v Zagrebu, in sicer 90%. V Ljubljani je znašala 86%. Najmanjša je bila na Visu (55%). Tudi vetrovno ni bilo nikjer, razen na Rabu in na Visu. Oblačnost je bila največja v Mariboru, in sicer 9, v Ljubljani je znašala 2. Najnižja temperatura je bila v Ljubljani 21.5, najnižja pa 8.6 stopinj Celzija. V Mariboru je bila najnižja temperatura 10, v Zagrebu 11, v Beogradu pa 6 stopinj Celzija.

Ljubljana

Sobota, 20. septembra 1930, Evstahij. Pravoslavlji: 7. septembra, Morana.

Nočno službo imata lekarni Trnkoszy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

■ **Ravnateljstvo mestne elektrarne ljubljanske** sporoča svojim konzumentom, da mora v nedeljo, dne 21. septembra od 7. ure do 18. ure ustaviti električni tok na trofazni strani, ker preureja svoje naprave.

■ **Hospitantke na ženski obrtni šoli** v Ljubljani se bodo vpisale od torka 23. do petka 26. septembra v dopoldanskem glavnem odmoru, t. j. od 10. ure 25. min. do 10. ure 445 min. v sobi št. 20 v pritličju. Hospitiranje se bo pričelo dne 1. oktobra.

■ **Časni večer Franja Rusa.** V ljubljanski operi ima nocoj ob 20. uri svoj častni in benefični večer član opernega zbora, gospod Fran Rus. Vsakemu obiskovalcu naše opere je dobro poznan, saj se odlikuje po izredno vestnem službovanju v vsakem pogledu. Dobro znan je pa tudi v krogu slovovenskih pevcev, saj menda ni društva, v katerem ne bi že gospod Fran Rus sodeloval z vsem navdušenjem in z vso potrebno požrtvovalnostjo. Nocoj se poje Foersterjeva opera »Gorenjski slavček« na izrečno željo gospoda Rusa, ki je hotel s tem počastiti spomin svojega prvega glasbenega učitelja, pokojnega skladatelja Antona Foersterja. Opozorjamo občinstvo, da je sedežev vseh vrst še dovolj na razpolago, dobe se danes ves dan pri dnevnih blagajni v operi in od pol 8. ure dalje pri blagajni.

■ **Ruski tečaji.** Ni dežele na svetu, kjer bi se danes ne zanimali za rusko kulturo. V času svetovne vojne, posebno pa še po svetovni vojni se je zanimanje za vse, kar je ruskega še bolj ojačilo. Najmočnejše se je izrazilo to zanimanje v umetnosti in književnosti. Posebno pa še v poslednji. Ruske pisateljice so začeli prevajati in jih prevajajo na vse jezike. In tudi ruskega jezika samega se ne uče samo ljubitelji, temveč ga tudi uvajajo v srednje šole. Posamezne države, ne samo slovanske, temveč tudi Francija, Nemčija in druge so ga že uvedle kot fakultativni predmet. To je popolnoma umevno. Jezik, katerega govori 180 milijonov ljudi, ki zavzema teritorij eno šestino sveta, je seveda prav tako važen faktor v gospodarskem kakor v kulturnem življenju narodov. Tudi Jugoslavija čuti potrebo učenja ruskega jezika in ga zato namerava uvesti v svoje šole. Z ozirom na vse to odvarja Ruska Matica tudi letos, kakor v prejšnjih letih tečaje ruskega jezika. Tečaji se delijo v tri oddelke: prvi oddelek je določen za začetnike, drugi za naprednejše in tretji za vaje iz ruske književnosti. Mesečna ukovina znaša 20 Din. Podrobnejša pojasnila in vpisovanje vsak torek in četrtek od 7. do pol 8. ure zvečer v knjižnici Ruske Matice, Jurčičev trg št. 3/II. (pri Čevljarskem mostu).

Največjo zalogo

kuhinske posode kot aluminijasto lahko in posebno močno, emajlirano modro, rujavo in sivo, prvovrstnih znamk, nudi le tvrdka z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

■ **Čigava je papiga.** V stanovanje S. Menarta za Bežigradom št. 22 se je predvčerajšnjim zatelka papiga, ki je lastnika na razpolago.

■ **Aretacije.** Radi nedovoljenega beračenja je bil aretiran Franc S. Rad! tajne prostitucije sta bili privedeni na policijo 2 žensk.

■ **Kalilei nočnega mira.** P. V. in njegova žena sta bila prijavljena na policijo radi kaljenja nočnega mira.

■ **Tatovi.** Neznani tatovi so odnesli A. Kozarju 500 Din vreden suknjič, Marji Ogorevc pa plašč in aktovko v vrednosti 530 Din. Franc Jenku je bila ukradena 900 Din vredna obleka.

■ **Pes jo je ugriznil v lice.** Včeraj popoldne je na cesti ugriznil pes gostilničarja Trohe 5-letno hčer narednika-vodnika Novaka. Morali so jo prepeljati v bolnico.

■ **Nesreča pri košnji.** V ljubljansko bolnico so pripeljali 17-letnega briskega pomočnika Josipa Fošmeriča iz Vrhnike. Včeraj popoldne je šel v družbi na travnik, kjer so kosili. Po neprevidnosti se je približal nekemu koscu, ki ga je s koso težko ranil v nogo. Njegovo stanje je resno, ker je zgubil mnogo krvi.

■ **Nesreča mestne uboge.** 74-letna mestna uboga Neža Prek je šla včeraj iz Japljeve ulice na trg. Nesreča je hotela, da je na trgu padla in si zlomila levo roko v rami.

■ **Prijave.** Policiji je bil prijavljen P. J., ker je poškodoval javno svetilko. Nadalje dva gostilničarja radi prekoračenja policijske ure, 8 oseb radi kršenja cestnega policijskega reda in 3 osebe radi kršenja avtomobilskih predpisov.

Maribor

■ **Novi odbor Društva jugoslovanskih akademikov.** Na občnem zboru Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru 16. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Miro Brečko, cand. jur.; podpredsednik Milan Zinauer, cand. jur.; tajnik I. Fran Klotnik, stud. phil.; tajnik II. Viktor Šuštarčič, cand. for.; blagajnik I. Davorin Cijan, stud. med.; blagajnik II. R. Tomažič, stud. med.; gospodar Ladislav Kralj, stud. tehn.; knjižničar Viktor Hrovatin, stud. phil.; arhivar Viktor Tomineček, cand. med.; revizorja Metod Spindler, cand. med. in Rado Kopic, stud. med.; častno razsodišče: Alda Šorlijeva, stud. jur.; Stane Koštomaj, cand. com. in Vlado Gulič, cand. med.

■ **Anketa o tovarninski davščini na magistratu.** V četrtek zv. je bila v posvetovalnici mestnega magistrata anketa, na kateri so razpravljali o uvedbi tovarninske davščine in o porazdelitvi predmetov v posameznih kategorijah, kakor jih določa načrt mestnega knjigovodstva. Sedaj se namreč plačuje tovarninska davščina po 50 Din od 10-tonskega voza pri uvozu ali izvozu. Po novem predlogu pa bi bili predmeti razdeljeni v več kategorij, tako da bi se v najnižji plačevalo po 400 Din od vagona, v drugi po 300, v tretji po 100, v četrti pa po 50 Din. Ta davček pa se ne bi plačeval samo za velike

tovore, marveč tudi za pošiljkatve in pa za blago, uvoženo ali izvoženo z avtomobili in drugimi vozili. S to novo davščino upa mestna občina kriti velike primanjkljaje v bodočih proračunih. Na anketi so po daljši debati sklenili, naj prizadete gospodarske korporacije predložijo svoje pismene predloge, katere bosta proučila finančni osek in občinski svet, ki bosta tudi končno sklepala o uvedbi tovarninske davščine.

■ **»Za naš Jadrant«** je geslo zbiranja prispevkov, ki ga priredi jutri v nedeljo Jadranska straža.

■ **Za zdravnike.** Občine Selnica ob Dravi, Jančev vrh, Boč, Sleme, Gradišče in Jelovec, ki štejejo preko 6000 prebivalcev, so uvedle akcijo, da bi dobile svojega zdravnika s sedežem v Selnici. Zdravnik dobi po nizki ceni lepo stanovanje in vse potrebne instrumente na odplačevanje.

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Ipavic Benjamin

v Mariboru zopet ordinira od 9.—11. in od 3.—4. ure v svojem sanatoriju v Tomšičevem drevoredu (prej Kokošinkovem drevoredu št. 238) na koncu Prešernove ulice, ki se pričenja pri Turadovi veletrgovini na Aleksandrovi cesti. 454

■ **Gledališki abonma.** Uprava Narodnega gledališča v Mariboru prosi vse interesente za gledališki abonma, da se čimprej prijavijo pri blagajni, ki je odprta vsak dan od 9. do 12.30 in od 15. do 17. ure. Ob nedeljah samo dopoldne. Rok prijave poteče v četrtek 25. t. m.

■ **Glasbena Matica v Mariboru.** Redni občni zbor bo v petek 26. t. m. ob 19.30 v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so slučajna poročila ter volitve novega odbora.

■ **Koncert v parku** priredi jutri ob 11. uri v slučaju lepega vremena vojaška godba.

■ **Agentura francoskega konzulata v Mariboru** je otvorila svojo pisarno v prostorih »Elektrarne Fala D. D.« v Vrazovi ulici št. 2 in uraduje dnevno, izvemši nedelje in praznike od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

■ **Ribji trg.** Na ribjem trgu so se v petek prodajale sardele po 18 Din, skombri po 26 Din, morski raki pa po 32 Din kg.

■ **Dobra hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6** v A razredu opoldne in zvečer Din 8.80, v B razredu Din 12.30, v C razredu Din 14.30. Priglašajte se! 316

■ **Cirkus.** V četrtek je prispel v Maribor cirkus »Titanic« in se nastanil poleg Magdalenskega parka.

■ **Posledice kamenja.** V četrtek popoldne so se otroci, ki so se vračali z Mariborskega otoka, igrali s kamenjem pri Poševi gramozni jami v koroškem predmestju. Pri tem je priletel kamen tudi v nekega delavca, ki se je radi tega razburil, zbežal za otroki in ujel ter pretepel Josipa Korošca, učenca IV. razreda osnovne šole. Mati je zadevo prijavila policiji in si preiskrbelo tudi zdravniško izpričevalo, tako da se bo s tem bavilo tudi še sodišče.

■ **Dezertir.** Skupno z Bosancem Mehom Hejzom na meji aretiranega delavca Friderika Matuša iz Malih Dolencev v Prekmurju, je kakor so na policiji ugotovili, že več časa iskalo pristojno okrajno glavarstvo, ker se ni odzval vabilu k nastopu vojaške službe. Matuš je bil radi tega v petek oddan vojaški oblasti.

■ **Grozen umor ob naši meji.** V Leitringu v Avstriji je te dni mesarski pomočnik Rudolf Kolbacher umoril in oropal kočarico Nežo Draxler. Mrtvo je razrezal na kose, dal v košaro in vrgel v Muro. Policija sumi, da je pobegnil v Jugoslavijo. Uvedeno je zasledovanje.

■ **Aretacija vlomilca.** Policijski agenti so v četrtek aretirali 30-letnega Rudolfa Ertla zaradi vloma v viničarijo Krajner, izvršenega 1. t. m. med 17. in 18. uro. Iz viničarije je bila odnešena razna obleka, perilo itd. v skupni vrednosti 9400 Din. Ertl, ki je šele 24. avgusta prišel iz kaznilnice, kjer je sedel zaradi tatvine, je bil osumljen vloma, ker je nekemu starinarju prodal za 70 Din pri Krajnerju ukradeno suknjo.

■ **Policijska kronika.** V četrtek je policija aretirala Antona P. zaradi nedovoljenega nošenja orožja in neko žensko, ker je dajala znamenja svojemu v kaznilnici zaprtemu ljubčku. Prijav je bilo 13, poročil pa 6.

■ **Ukradeno kolo.** V četrtek popoldne je bilo Viktorju Weingerlu iz Selnice ukradeno iz vaze št. 16 na Aleksandrovi cesti 1800 Din vredno kolo znamke »Waffenrade«.

■ **Izsledeno kolo.** Na neki koruzni njivi pri Ernovžu v Avstriji so našli te dni kolo znamke »The Champion«, ki je bilo 30. junija v Vuhredu ukradeno Antonu Grošlu v Vuhredu. Kolo je vredno 1500 Din.

Razglas

■ **Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru** priredi gostilničarsko-gospodinjjski tečaj za hčere gostilničarjev, ki bo trajal od 15. oktobra do 15. decembra. V ta tečaj se sprejme 16 gojenk, ki so telesno in duševne zdrave ter najmanj 16 let stare. Gojenke bodo stanovale in se prehranjevale v gospodinjjski šoli »Vesna«. Prošnje za obvezo starišev, da bodo krili vse stroške internata, je vložiti do 5. oktobra pri Zvezi gostilničarskih zadrug v Mariboru, kjer se dcbe tudi vsa nadaljna pojasnila.

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru. 447

Celje

* **Policijska kronika.** Nekki moški je v gostilni »Pri Jeleni« razgrajal in nadlegoval goste. Da je bila mera polna, je ozmerjal še stražnika, ki ga je prišel aretirat. — Policijska je dobila 2 prijavi radi kolezarjenja brez luči, 8 radi preloženja vožnje, 8 radi kršitve zglasovalnih predpisov ter 1 radi beračenja.

* **Predavanje o lepota Avstrije.** Prihodnji mesec bo zastopnik urada za tujsko-prometno propagando na Dunaju gosp. Raimund Čech v Celju predaval o lepota avstrijske republike. Predavanje se bo vršilo s skioptičnimi slikami.

* **Esperantski tečaj.** Klub celjskih esperantistov bo tudi to zimo priredil tečaj esperantskega jezika. Predavatelj na tem tečaju je letos poleti bival na Nizozemskem, kjer je obiskoval specialni tečaj za učitelje esperantskega jezika.

* **Mnogo svetovnih potnikov** smo v Celju že videli, takih pa le še ne kot včeraj dopoldan. Bila sta to mož in žena, ki sta na majhnem vozičku vozila dva otroka, dočim so pa trije otroci stopili poleg njih. Vsi so strašno shujšani in nudijo strašno sliko bede in trpljenja. V Mariboru so jih deložirali, mož je pa istočasno prišel ob delo. Peš so se odpravili iz mesta, ki nima za njih ne kruha ne strehe, v svet.

* **Nova senzacija za Celje.** Prof. Strohschneiderja, ki je cel teden držal v napetosti, bo sedaj menda zamenjal znani virtuozi na harmoniki in mojster vseh jugoslovanskih harmonikarjev g. Rudolf Pillich, ki je včeraj nastopil v mestnem kinu in bo do vključno srede dneвно pri vseh predstavah med odmori sviral na svoji harmoniki. G. Pillich, ki je obiskovalcem ljubljanskega velesajma gotovo znan, je doslej pri vseh harmonikarskih tekmah dobil prvo nagrado.

V zadnjem trenutku preprečena nesreča

ki bi imela lahko katastrofalne posledice

Celje, 19. septembra.

Do težke nesreče bi skoraj prišlo v sredo svečer na državni cesti, na kraju, kjer savinjska železnica vodi čez to cesto.

Ko je pripeljal večerni savinjski vlak, je hotel z ene strani čez tir neki osebni avto, z druge pa z dvema konjema vprežen voz. Ker vozi savinjski vlak zelo tiho in v temi, varnostni znak pred prelazom ni bil viden, sta skoraj obe vozili prišli pod vlak.

Le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da sta i voznik i šofer v zadnjem trenutku tik pred tirom zavstavila.

Na tem mestu se je zgodilo že več nesreč in je skrajno potrebno, da se tam napravi zavrnica.

Za novo šolo v Šmartnem na Paki

Šmartno mora dobiti novo šolo.

Ze več let leži v naši občini odprto pereče vprašanje novega šolskega poslopja. Obe obstoječi poslopji sta stari in ne odgovarjata svojim svrhom. Letos se je vpisalo in obiskuje tukajšnje šole 254 otrok. Šola je petrazredna z eno vzorednico, a ima na razpolago samo tri učne sobe, dve v t. zv. stari šoli in eno v t. zv. novi šoli, ker se pod v četrti sobi nevarno ugreza. Najbrže vsled defekta tramovja, tako da vise klopi približno v dvajset stopinjskem kotu proti sredini sobe. Ker v takem razredu ne more nihče prevzeti rizika poučevanja, je šolski upravitelj že v začetku šolskega leta prosil za komisijski ogled te sobe. Ta se do danes še ni izvršil. Srečno načelstvo pa je odločilo, naj se do nadaljnjega poučujejo višji razredi dopoldne, nižji popoldan. Pri ureditvi tega pouka, kjer naj bi bili popoldan v šoli I, II. in III. razred, so se pokazale nove komplikacije. Tretji razred je številčno premočan in nima prostora v učilnici V. razreda. S prvim razredom pa ne more menjati radi velikosti klopi. Stvar se je radi tega uredila tako, da se predpoldan poučujejo II, III. in V. razred, popoldan pa prvi in oba četrti. Razreda v stari šoli se zračita opoldan 1/2 ure, učna soba V. razreda pa skoraj nič, ker pride za tem razredom neposredno IV. b razred k pouku. Kakšen je radi tega zrak v učilnicah, je lahko razumljivo. Manjumljivo je to, kako je mogoče take razmere spraviti v sklad z najelementarnejšimi zahtevami šolskega zakona, da o novem zakonu o higijeni šolarjev sploh ne govorimo. Pri taki ureditvi pouka bo nemogoče doseči tudi smoter predpisanega učnega načrta.

Higijenskim zahtevam pa na tukajšnji šoli še marsikaj ne odgovarja. V novi šoli je n. pr. dveinsedemdesetm otrokom na razpolago prostorišče s 5-20 m² veliko površino. Na tem prostoru je stranišče za deklice in dečke, pisuar in predprostor. Tudi mesto, kjer nova šola stoji, je slabo izbrano, ker je na zelo prometni točki. Pri odprtih oknih in tem poslopju sploh ni mogoče poučevati radi šuma, ki vlada na cesti. V stari šoli so učenci in učitelji izpostavljeni neznosnemu prepihu, ker je zidana bolj na način barak, ko na način šolskih poslopj. Deca nikjer nima prostora, kjer bi se v veliki meri mogli nadihati svežega zraka. Edini prostor je cesta pred šolo, kjer skačejo in se igrajo v vedni nevarnosti, da katerega izmed njih ne povozi kak mimo drveč avtomobil.

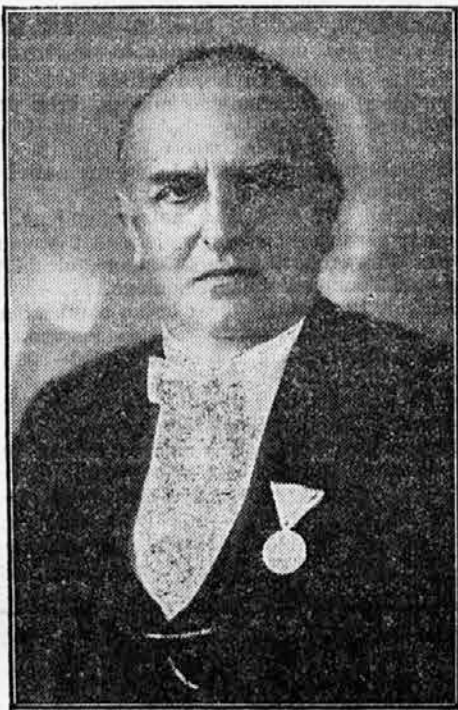
Kako je mogoče v takih razmerah vzgajati otroke k redu, čistosti in veselju do dela: V takih šolah ne bo nikdar vzrasla zdrava generacija, generacija, kakršne potrebuje po kralju in vladi novozgrajena država.

Dne 27. t. m. se v Šmartnem ustanovi SKJ. Kje bo našel svoj dom, če mu ga še šola ne

more dati? Kje bodo člani telovadili? Zato pa novo šolsko poslopje v Šmartno! Poslopje, kjer bo dovolj prostora za učence in učitelje. Slednji so sedaj navezani na majhna, nehiigijenska stanovanja, nekateri celo na taka, ki so pol ure oddaljena od šole. V novem šolskem poslopju naj najde svoj dom tudi SKJ in vsa ostala kulturna društva, ki nobeno, razen gasilskega društva nima lastne strehe. Šmartno mora imeti novo šolo! Dovolj potreb je za to. Ni pa dovolj samo poudarjanje dobre volje; dobra volja se mora pokazati v energičnih dejanjih. Skrajni čas je za to.

K nocojšnji slavnosti opernega pevca Rusa

Z nocojšnjim »Gorenjskim slavčkom« bo prikljubljeni član našega opernega zbora, g. Franjo Rus, slavil lep dvojni jubilej: nedavno je minilo 60 let, kar se je naš pevec rodil, ob enem pa poteka 40. leto, kar poje na deskah slovenske opere. To je eden tistih lepih jubilejev, ki jih mora biti vesel tudi človek, ki sicer ni navdušen za slavnosti in hrušč. Štirideset let službe lepoti slovenske pesmi, štirideset let veselega petja za vse ljudi, ki so židane volje — to

je gora opravljenega dela, ki ni nikoli poplačano, zlasti pa niso nikoli poplačane vse tiste žalosti in težave, ki jih mora človek odra vse življenje tiščati sam vase (za kulisami se take stvari ne dajo pustiti) in z vedrim, veselim obrazom stopati pred ljudi.

Franjo Rus se je rodil kot sin trgovske obitelji v Šmartnem pri Litiji dne 1. avgusta 1870. Od otroških nog je bil izvrsten pevec, pa so ga starši na učiteljev nasvet poslali v Ljubljano, kjer se je kot 18 leten fant vpisal v Cecilijansko šolo in začel peti v cerkvenem zboru pri frančiškanih, čez čas pa tudi v Senklavžu, kjer mu je njegov učitelj Foerster kmalu začel poverjati tudi solo. Leta 1890. je prišel k operi, ki jo je vodil tedaj Gerbič in katere režiser in prvi baritonist je bil Josip Nolly. Pel je v zboru, pa tudi manjše solistske partije, tako: Nabornega častnika v »Canebas«, Nikolaja v »Mornarji na krov«, Don Alveria v »Afrizanki«, poslanca v »Aldi«, Nacka v »Starem ženinu«, Remendada v »Carmen« Vaska v »Prenočišče v Granadi«, Valentina v »Urhu, grofu celjskem«, Riccarda v »Ernani«, sodnika v »Maškaradnem plesu«, Flavio v »Normi«, Gastona v »Traviati«, duhača in mladega kmeta v »Halki«, Borsu v »Rigolettu«, Antonija in mladega vrtnarja v »Carobnih goslih«, Smenderja v »Veselih ženah Vindsorskih«, častnika v »Mamselle Nitouche«, Aiksa v »Lepi Heleni«, glasnika v »Lohengrinu«, Ruiza v »Trubadurju«, vodjo glumcev v »Prodani nevesti«, Janka v »Vodnjaku«, Maksa in Kiljana v »Čarostrelcu«, Lorenza v »Fra Diavolu«. Slike njegovih 7 vlog so razstavljene v izložbah tvrdk Magdič, »Elite« in Herzmansky.

Za življenje pevca in igralca in za večno izmenjavanje veselja in žalosti v človeškem življenju je značilna tale podrobnost iz njegove preteklosti: na dan, ko je 1. 1897. prvičkrat pel Lorenza v »Fra Diavolu«, je bil pogreb njegovega očeta in se mu je rodil sin Slavko, ki ima zdaj urarsko in zlat. delavnico na Dumajski cesti. Na svetu pač nikoli ne bo zmanjkalo žalosti ne veselja, pevčev poklic pa bo vedno, da svojo žalost vase zatre in je vesel za ljudi.

Po letu 1899. je 7 let deloval kot kanclist v Djakovu, potem pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je ves čas nastopal v zboru, pa tudi v solistskih vlogah. Po prevratu ga je kot enega prvih povabila uprava k novemu Narodnemu gledališču in od tedaj je stalno član našega opernega zbora. Za svoje neumorno delo je bil nedavno odlikovan s srebrno kolajno.

Dolžnost slovenske javnosti je, da ne prezre njegovega svečanega dne in da ga nagradi ne samo s številnim obiskom nocojšnjega »Gorenjskega slavčka«, temveč da tudi sicer kakorkoli izkaže priznanje svojemu pevcu in sivolasemu, neumornemu delavcu.

Poslužite se za oglašanje »Jugoslovana«!

Novo mesto

Nesreča. Gimnazitska Franika Agnitch se je pri vožnji s kolesom pod takozvano »mestno hišo« težko ponesrečila. Pridrvela je v kup gramozi in obležala nezavestna. Potolkla se je po glavi in po životu, da je morala ostati v domači oskrbi.

Poročila sta se te dni zdravnik dr. Milan Ropas in gđ. Valči Barborič, hčerka novomeškega trgovca. Bilo srečno!

Oseba vest. Gimnazijski telovadni učitelj Danilo Fon je imenovan za honorarnega učitelja telovadbe na nižji kmetijski šoli na Grmu.

Ragov log, najbližji novomeški gozd, je mešanom kaj priljubljeno sprehajališče. Najlepša in najprikladnejša je pot nad Krko. Tam so hodili v hosto že naši stari očetje, zdaj pa je nad jezom nasproti mestnega mlina vhod v gozd prekopan in zabarikadiran z vejevjem in podrtim drevjem. Ni nam znano, kak nagibi so koga vodili do tega koraka, dovolili bi si le pripomniti, da gozd z ukinitvijo one steze ne bo prav nič pridobil, prijazni izprehod in bližaja njiva po bosta mnogo utrpela.

Kandijske gosi so postale že skoro znamenite. Kdo jih ne pozna, če ima v spodnji Kandiji kaj opravka. Gosjak jo ubere z iztegnjenim vratom in sikajoč za človekom, njegove družice pa se derejo, da je groza. Za tako prometno cesto in v mestu (ker je tam tudi še Novo mesto!) kaj takega ni in ubogi ljudje, ki tam okrog stanujejo, kar obupavajo nad tem večnim vrščenjem. Gosja krdel spada na gmajno!

Obat je ustavila Auerspergova parna žaga v Rogu nad Sotesko. Splošna kriza v lesni industriji, je tudi tu preko dvesto delavcem ustavila dohodek. Največ je bilo gori zaposlenih Bošnjakov, ki so večkrat ponosno hlačali v svoji slikoviti nošnji po Novem mestu.

Prostovoljno gasilno društvo v Žužemberku si je nabavilo novo dvokolno, štiricilindrsko motorno brizgalno s tozadnim priporom in cevmi za 69.360 Din. V nedeljo ob 11. uri dopoldne se bo izvršila pred župno cerkvijo svečana blagoslovitev brizgalne, popoldne pa je velika ljudska veselica.

Iluminacija. O priliki srebrne poroke hmelnjskega graščaka barona Wambolta je bil impozantni in obsejni grad Hmeljnik, stoječ ponesno 300 m visoko nad dolino in viden od vsepovsod, v četrtek zvečer, to je na predvečer slavnosti, sijajno iluminiran. Stotine ljudi so obkroževale nenavadno prikazen tam pod severnim nebom.

Ribnica

Umrli je v torek 16. t. m. v Ribnici g. France Drčar. Pokojnik je bil eden izmed onih redkih, ki še žive, ki so kumovali ob ustanovitvi tuk. prostovoljnega gasilnega društva. Bil je temu društvu dolgoletni poveljnik in načelnik. Šele v zadnjem času je odločil to čast in jo prepuštil mlajšim rokam, vendar pa je ostal še nadalje agilen in zvest član društva. Njemu gre v prvi vrsti zasluga, da se je društvo tako lepo razvilo. Bil je tudi vnet in dober narodnjak, ki se ni ustrašil dela kjerkoli in kadarkoli ga je klicala dolžnost. Gasilstvo ga bo ohranilo v dobrem spominu. Bodi mu lahka zemlja!

Irzič

Francoski krožek začne s svojim rednim delovanjem zopet v začetku oktobra. Po potrebi se bodo vršili trije tečaji, in sicer za začetnike, za višnjo stopnjo in za konverzacijski tečaj za dospеле. Vse tečaje bo vodila kot vsako leto doslej gđ. Doklerjeva, diplomirana profesorica francosčine, ki sprejema tudi vse prijave. Francoski krožek ima svoj sedež v meščanski šoli. Vse prijatelje francosčine vabimo, da se vpišejo za pouk francoskega jezika.

Tečaj za nemščino. Na podlagi posebnega dovoljenja ministrstva prosvete priredi ravnateljstvo deške in dekliške šole tudi letošnjo zimsko sezono dvoletni tečaj za priučenje nemškega jezika. Poučevalo se bo v poslopju meščanske šole.

Škofja Loka

V poslednjem času je bila v Škofji Loki cela vrsta porok. Trgovci z železino na Glavnem trgu v Škofji Loki Avgust Potočnik se je poročil z gđ. Vero Hafnerjevo, hčerko uglednega meščana in posestnika. — Skozi dolgo vrsto let v vseh odsekah delavna članica Škofskega Tončka Hafnerja je klavnic je vzela posestnika in lastnika mizarkega podjetja Pavla Okorna. Inženir sreskega načelstva v Celju Komel Tone je vzel Ločanko iz poznane meščanske rodbine Blaznikovih, učiteljico gđ. Elo. — Škofjeločan ing. Sušnik Avgust je vzel domačinko, učiteljico gospodinske šole Marico Okornovo. Uradnika v »Šušurju« Francka Bernikova je poročila Cirila Groharja, lastnika širom okolice poznane mizarkega podjetnika in posestnika. — Publicist Janez Traven iz Ljubljane je vzel gđ. Anico, hčer bivšega upravitelja deške šole g. Kramarja. — Uradnik škofjeloške Mestne hranilnice Franc Debeljak se je poročil z bivšo privatno uradnico Jožico Tečko iz Zgor-njega Karlovca. — Prometni uradnik na škofjeloški železniški postaji Galovič Janko je vzel Kršančev Anico. — Uradnik »Šušurja« Cerar Franjo pa se je poročil z Marto Colnarjevo, hčerko trgovca iz Kranja. Uglednim novoporočencem iskrene čestitke in na vso srečo!

Oseba vest. Uradnik sreske izpostave v Škofji Loki g. Vincenc Vidmar je premeščil za substituiranje k sreskemu načelstvu v Litijo.

Poljska predavanja v radiu prireja v poslednji čas Škofjeločan g. prof. Tine Debeljak, lektor slovenskega jezika na krakovski univerzi. Gospod profesor, ki je slovenski javnosti poznan tudi kot pesnik in kritik, je doslej predaval o maršalu Jožefu Piłsudskem, o poljsčini, o 400 letnici odličnega pesnika Poljske Kochanowskega in je recitiral več poljskih pesmi v prevodu. Radio bo s predavanji poljskega kulturnega spoznavanja še nadaljeval.

Stražen samotar. Iz neznanih vzrokov si je končal življenje uslužbenec progovne sekcije v Ljubljani Matevž Cemažar, stanujoč v Bitnjem. Možakar si je najprej prerzal žile na roki, potem pa je zdrvel v hišo, pograbil revolver in si poglaval kakih 100 m od stanovanja še dve krogli v glavo. Bil je takoj mrtev. Sicer vestni mož je iz-

vršil dejanje po vseh vidikih v hipih duševne depresije. Zapušča ženo s 4 otroci.

Škofjeloški nogometni klub priredi v nedeljo dve tekmii na letnem telovadišču Sokola. Predtekma s pričetkom ob 14. uri se vrši med dijaki in S. K. Sokol II.; glavna tekma pa je ob 16. uri. S. K. Sparta iz Ljubljane igra proti S. K. Sokol I. iz Škofje Loke. Poskrbljeno bo tudi za sedeže.

Desetletnico koroškega plebiscita bo proslavila Škofja Loka s svečano akademijo združenih škofjeloških prosvetnih in kulturnih društev. Poleg deklamacij, recitacij in slavnostnega nagovora so predvidene tudi pevske točke in orkester. Narodna dolžnost vsega škofjeloškega prebivalstva seveda je, da gre prireditvenemu odboru v vsakem oziru na roko in da se akademije polnoštevilno udeleži.

Zagorje

Nezgoda. Pri gostilničarju g. Ivanu Bregarju na Izalah je služil že dalje časa 67 letni hlapec Josip Marel. V nedeljo zvečer je šel po lestvi v shrambo nad hlevom; ko je bil že blizu vrha, mu je spodletelo in stromlavalil je raz lestvo pred hlev na tlakovana tla ter se potolkel po glavi tako občutno, da je ležal več dni v nezavesti. Njegovo stanje je zelo resno.

Važno za gostilničarje. Oddelek finančne kontrole v Zagorju razglašja, da vsi gostilničarji in točiči alkoholnih pijač poročajo najkasneje do konca tega meseca, koliko in katere vrste pijač so iztočili v času od 1. julija 1929 do konca junija 1930. oddelku finančne kontrole na posebnih tiskovinah, ki se dobe v uradu za ceno 1 Din. Podatki so potrebni v svrhu pavšaliranja točilne takse.

Hrastnik

Nesrečna mati. V četrtek zjutraj se je hotela odpeljati v Ljubljano Marija Knavs iz Suhadola z bolnim 5mesečnim otrokom, da bi ga izročila v bolnico. Tik pred odhodom vlaka pa je dete nenadoma umrlo. Namesto v Ljubljano je odšla mati zopet domov z mrtvim otrokom.

Hrastniška obrtno-nadaljevalna šola ima vpisovanje v nedeljo 28. t. m., in sicer za vajence ob 9., za vajenke pa ob pol 11. uri. G. obrtniki in trgovci se prosijo, da pošljejo ob določeni uri mladino v šolo.

Nesreča otroka v vinogradu

Bratje so ga našli mrtvega v vodnjaku.

Sedaj, ko so vsi ljudje zaposleni po vinogradih in polju, nimajo otroci pravega varstva in in se čisto zgrede nesreče; tako je bilo tudi danes.

Posestnica Ana Levstek iz Semuš, občina Krško, je odšla danes zjutraj na semenj v Škofjanc. Njeni sinovi so pa odšli v vinograd v Reber podpirat grozdje. Seboj so vzeli pa tudi najmlajšega brata, ki je star 4 leta.

Pri vinogradu imajo skopano jamo za vo katero rabijo za škropljenje vinograda in po-vanje vinske posode.

Fantje so šli pridno na delo, bratce pa se je mobil in igral sam. Ko so delali že daljši čas, so ga pogrešili in šli iskat. Tako so prišli tudi do one jame in tam je ležal v vodi otrok. Vsaka pomoč je bila zamanj, otrok je bil že mrtev.

Vsi sočustvujejo z nesrečno materjo, katere se sama bori in dela na posestvu, gospodar je pa v Kanadi, kamor je odšel za boljšim zaslužkom, da si izboljša gnotno stanje.

Ljubosumnost starih fantov

Ljubavnega tekmeča je pretepal s kamnom.

Zagorje, 19. septembra.

Janez B. iz Podkraj, star nad 50 let, je kahal že dolgo časa jezo na svojega tekmeča Jakoba A., ki je tudi že videl Abrahama, iz Aržiš; opazil je namreč, da ima Rozika, ki jo teži tudi že 5 križev, vse bolj rada brhkega Jakoba. Iz njegove črne zavisti se je rodil sklep, da se hoče maščevati, napraviti nevarnega tekmeča Jakoba neškodljivim in pridobiti Roziko popolnoma zase. Čakal je prilike, katere se mu je kmalu ponudila.

V nedeljo je korakal z bolešjo in črnimi naklepi v sruco po cesti proti Lokam; kar zagleda pred seboj Jakoba, kateri se mu, nič hudega sluteč, počasi približa. Naglo je pobral težak kamen in se za grmovje skril, da se mu je Jakob približal; nato je skočil v njega in ga počel tolči po glavi s kamnom, da je bilo jo.

Zadal mu je mnogo ran, iz katerih je Jakob krvavel, da je bilo videti celo glavo kot eno rano. Ali to še nesrečnemu zaljubljenec ni bilo dovolj. Pobral je palico in z njo naklestil nasprotnika po celem životu, da je ta začel klicati na pomoč. Janez jo je nato brzih nog odkuril in Jakob se je privlekel ves krvav v Zagorje do zdravnika, kateri mu je številne rane obvezal. Zadevo imajo v rokah orožniki in o rezultatu bomo še poročali.

Radio

Ljubljana, sobota, 20. septembra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.00 Casovna napoved, borza, plošče. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Aktualna ura. 19.30 Plošče. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Casovna napoved in poročila. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 20. septembra. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.30 Opera (prenos iz Beograda) 22.30 Poročilo in vreme. 22.40 Plesna glasba.

Beograd, sobota, 20. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Mladinska ura. 17.30 Recitacije in petje mladinskega zbora. 18.00 Koncert lahke in zabavne glasbe. 19.30 Zdravstvena ura. 20.00 Prenos opere iz Narodnega gledališča. 21.30 Poročila. Po končani operi ev. prenos glasbe iz restavracije pri »Ruskem carju«.

Zasedanje tariljskega odbora

Pod predsedstvom g. Milana Lujanovića so imele sekcije tarifnega odbora 15., 16. in 17. septembra t. l. plenarno sejo, na kateri so vsi zainteresirani predložili svoje predloge. Pretresale pa so se tudi pismene vloge posameznih zbornic, poljedelskih združenj in sličnih organizacij. Med drugim je Zveza izvoznikov kraljevine Jugoslavije predložila sledeči predlog, ki se nanaša na tranzitni promet:

Zveza izvoznikov kraljevine Jugoslavije potrjuje zahteve, omenjene v referatu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu, posebno pa v sledečih pogledih: 1. glede razdelitve in dostave vagonov, 2. da se ne dostavljajo neprilagodljivi ali poškodovani vagoni, 3. glede tarifiranja vagonov, 4. glede tehtanja vagonovskih pošiljk. Zveza izvoznikov naglašajo potrebo tehtanja blaga z decimalnimi tehtnicami, posebno blaga velikih vrednosti, kakor suhih sliv, meze, oreh, fižola in lana. Za kritje stroškov pri tehtanju z decimalnimi tehtnicami bi železniška uprava zamogla uvesti primerne pristojbine.

Sklenjeno je bilo, da se glede na splošno gospodarsko krizo, ki vlada pri nas, prične z intenzivnim proučevanjem vseh izvoznih tarifskih problemov. V smislu tega sklepa, je član odbora g. dr. Karamski v posebnem poročilu obrazložil do podrobnosti vsa izvozna tarifska vprašanja. To poročilo je tvorilo tudi osnovo pri diskusiji pri poslednjem zasedanju tariljskega odbora.

Posebno izbrano so se posamezne sekcije ukvarjale o načelnem vprašanju efekta, ki mora nastati za dohodke našega prometa vsled znižanja uvoznih tarif, ter o vprašanjih, kako naj se ta primanjkljaj v dohodkih nadoknadi. V tem zadnjem vprašanju se je našla rešitev, po kateri bi se primanjkljaj nadomestil pri izvozu glavnih naših izvoznih proizvodov. Med glavne izvozne produkte spadajo poljski pridelki in proizvodi mlinske industrije (žito, moka), dalje pa tudi sadje, divjačina, seno, klavniški produkti. Produkti sladkorne industrije, produkti mlečne industrije, konzervirane morske ribe, vino, kletarski produkti itd. Posebno pozornost se je posvečalo potrebam, ki se nanašajo na izvoz izdelkov industrije za predelavo lesa. Tu pridejo v poštev drva, rezan in tesan les, taninski les, leseni polizdelki, parketni les, parjena bukovina, lesna volna, upognjeno pohištvo, les za vesla, doge za sode itd. Dalje so bili sprejeti sklepi glede izvozne tarife za rudarske produkte, kakor: baker, cinkova in svinčena ruda, magnezit itd., potem za proizvode metalurške industrije, to je železo in jeklo, železne konstrukcije, železno in jekleno blago itd. V istem smislu so bili sprejeti sklepi za izvoz cementa v levantske države, dalje za produkte kemične industrije, kakor za umetna gnojila, mineralna olja itd. Nazadnje je odbor razpravljal in sklepal tudi o vprašanju računanja vozarine, o taksah za vzdrževanje industrijskih tirov, za dostavo vagonov na te tire itd. Ker je tarifni odbor na zadnjem zasedanju v avgustu in septembru določil samo eno točko dnevnega reda, je odbor soglasno sklenil, da v drugi polovici prihodnjega meseca nadaljuje svoje delo v smeri reform notranjih prometnih tarif.

Poziv

k vložiti prijave dohodkov od zgradb za odmero zgradarine za davčno leto 1931.

Za vsako zgradbo, ki je zavezana zgradarini (davku na dohodek od zgradb), je vložiti davčno prijavo v času od 1. do 31. oktobra 1930.

Davčno prijavo je vložiti za vsaki objekt, ki je v katastru posebej popisani, če tudi ima dve hišni številki. Za več objektov se vložijo le tedaj ena sama davčna prijava, ako so vsi objekti označeni samo z eno hišno številko in so popisani skupno v enem samem katastrskem listu. Davčne prijave je vložiti tudi za one zgradbe, ki uživajo *časno davčno prostost*.

Davčno prijavo izpolni in vložijo:

1. Dejanski posestnik in če je več posestnikov, vsi skupaj;
2. za zadrage starešina;
3. za pravne osebe vložijo davčno prijavo njihov predstavnik osebno zastopnik, za mladoletne pa njihovi roditelji osebno varuhi in
4. za mase njihovi zastopniki.

Davčno prijavo vložijo lahko tudi *pooblaščenec*, mora pa v tem primeru priložiti *pooblastilo*. Prijavo je izpolniti v vseh razpredelkih po vrsti, kakor slede v obrazcu. V davčno prijavo je vsakega najemnika vpisati pod posebno tekočo številko. Zelo važno je, da se točno izpolnijo razpredelki o dohodkih, ki so za ugotovitev davčne osnove merodajni, kakor tudi podatki o številu in vrsti prostorov, ki jih izkoriščajo posamezni najemniki. Točna izpolnitve teh razpredelkov je pa tudi v interesu davčnega zavezanca samega, ker se le na ta način reši nadaljnje zasliševanja in izpraševanja kakor tudi eventualnih kazenskih posledic.

Davčni zavezanci morajo v davčno prijavo vpisati osebno v davčni prijavi napovedati *znesek letne kosmate najemnine in sicer po stanju ob času objave poziva za vložitev prijave*.

Pod kosmato najemnino se razumeva vsaka odškodnina, ki jo učini in daje najemnik hišnemu posestniku za uporabljen zgradbo.

Kot odškodnina za uporabljanje zgradb se smatra:

1. najemnina v gotovini; 2. vrednost dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih najemnik iz naslova najemnine vrši, daje ali dolguje hišnemu lastniku; 3. dajatev in naravi (hrana, vzdrževanje in slično); 4. stroški za popravila, ki jih je najemnik plačal sam ali zuložil za predelavo osebno poprav zgradbe (stanovanja), če vsled tega plača sorazmerno večjo najemnino; 5. namesto hišnega lastnika plačajo davki, premije za zavarovanja itd. Vrednost odškodnin iz točk 2. in 3. je pretvoriti v denarno vrednost in to vpisati v davčno prijavo.

Hišni lastniki, ki svojo zgradbo ali njen del sami uporabljajo, osebno odstopajo drugim brezplačno v uporabo, morajo kot kosmato najemnino prijaviti znesek, ki bi ga mogli dobiti za zgradbo ali njen del, ako bi jo osebno oddali v najem. Na isti način je prijaviti kosmato najemnino za one zgradbe osebno za dele zgradbe, ki v času vložitve davčne prijave niso bile oddane v najem, nego so stalno neuporabljene. Pri zgradbah, ki so oddane v najem (v zakup) skupno z vrto ali zemljiščem v izmeri preko 500 m² se mora posebej napovedati najemnina, ki se plača za zgradbo, in posebej najemnina, ki se plača za vrt ali zemljišče. Prav tako se mora posebej navesti v prijavi najemnina za opremo, orodje in pravice, združeno z zgradbo in slično.

Ako odškodnina za vrt in zemljišča v površini preko 500 m², za opremo, za orodje in slično ni s pogodbo posebej ugotovljena, mora se v opombo vpisati, v kakšnem razmerju in pogojena najemnina za zgradbo in stanovanje z najemnino za vrt, zemljišče, opremo in slično in kolikšna je površina vrta in zemljišča.

Pripomni se, da se smatrajo hodniki, prehodi in vhodi v hišo kokor tudi njihovi posamezni deli za pomožne prostore ter da se mora od dajanje prostorov v hodnikih, prehodih in v hodihih v najem v davčni prijavi tudi napovedati. Pri zgradbah, ki se dajejo v najem (zakup) samo za čas sezone, se navede kot kosmata letna najemnina skupna najemnina, ki se je prejela za sezonsko dobo.

V opombi davčne prijave se mora vpisati, dali ima davčni zavezanec še kakšno zgradbo in eventualno kje. Razpredelki, v katerih se vpisuje število prostorov, se morajo na koncu vsaki posebej

seštetiti in prav tako razpredelki, v katerih je vpisana letna najemnina. Izpolnjeno davčno prijavo podpišejo najemniki v naznačenem razpredelku in po vrsti, kakor so navedena stanovanja (v najem dani obratni prostori). Najemnik ne sme podpisati davčne prijave prej, nego se v njo vpiše iznos najemnine, katero plačuje za zgradbo, stanovanje ali obratne prostore.

Davčna prijava se mora vložiti osebno ali po pošti pri oni občini ali davčni upravi, na koje teritoriju se zgradba nahaja.

Kdor ne vložijo davčne prijave v roku, določenem s tem pozivom, plača kot kazni 3% od odmerjenega osnovnega davka in ako davčne prijave ne vložijo niti na pismeni poziv, v nadaljnjem roku 8 dni pa 10% osnovnega davka.

Ako se v davčni prijavi v namenu, da bi se izognilo plačilu davka, navedejo neresnične izjave ali davčni upravi ustmeno napoved na zapisnik, osebno ako se zataji objekt, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz čl. 142 zakona o neposrednih davkih zaradi zataje.

Ako najemnik (zakupnik) podpiše in potrdi neresnične izjave, se ga kaznuje po čl. 133 zakona o neposrednih davkih s 50 do 500 Din. Ako davčni zavezanec ne zna pisati, ali ne zna davčne prijave izpolniti, vložijo lahko pri pristojni občini ali davčni upravi ustmeno napoved na zapisnik, vendar morajo najemniki tudi take davčne prijave podpisati. Vložitelju davčne prijave se potrdi prejem.

DAVČNA UPRAVA ZA MESTO LJUBLJANA.

Gospodarske vesti

× *Nova tovarna na Sušaku.* Že pred par meseci se je v Podvečici pri Sušaku pričelo z zgrajenjem novega tovarniškega poslopja, v katerem se imajo namestiti priprave za tvornico impregniranega lesa. Dela so medtem že v toliko napredovala, da bo zgradba že pred nastopom zime pod streho in bo tvornica, ki zavzema prav pomembne dimenzije, v teku prihodnjega leta obratovala. Vsekakor je hvaljevredna tendenca naših poslovnih krogov, da se industrijska podjetja, posebno ona, katerih proizvodi so namenjeni izvozu, naseljujejo neposredno ob naših lukah.

× *Hmeljarska razstava v Lublinu.* Od 25. do 30. t. m. se bo vršila v Lublinu na Poljskem poljedelska razstava hmelja. Ta razstava ima predvsem namen, da prikaže organizacijo hmeljarstva na Poljskem, kakor tudi proizvode vseh industrijskih panog, ki se pečajo s predelavo hmelja. Razstavo je organizirala Trgovsko-industrijska zbornica v Lublinu, ki vabi interese, da pošljejo svoje zastopnike na to prireditve.

× *Evropska konferenca za cestni promet.* Svet Društva narodov je sklenil sklicati meseca marca 1931. evropsko konferenco za cestni promet. Konferenca bi imela nalogo, da sklene konvencije o mednarodnem režimu prevoza s trgovskimi avtomobili. Nadalje bo konferenca sklepala o unifikaciji cestne signalizacije in o obdavčenju inozemskih avtomobilov in vozil.

Borzna poročila

dne 19. septembra 1930.

Devizna tržišča

Ljubljana, 19. septembra 1930. Amsterdam 22-76, Berlin 13-4575, Bruselj 7-8762, Budimpešta 9-8877, Curih 1095-90, Dunaj 7-9555-7-9855, London 274-08-274-88, Newyork 56-355, Pariz 221-87, Praga 167-19-167-99, Trst 294-50 do 296-50.

Zagreb, 19. sept. Amsterdam 22-76 bl., Dunaj 7-95-55-7-98-55, Berlin 13-4425-13-4725, Bruselj 7-87-62 bl., Budimpešta 9-87-27-9-90-27, Milan 294-60-296-60, London 274-08-274-88, Newyork 56-2550-56-4550, Pariz 220-87-222-87, Praga 167-19-167-99, Curih 1094-40-1097-40.

Beograd, 19. sept. Amsterdam 22-73-22-79, Berlin 13-4425-13-4725, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 7-95-55-7-98-55, London 274-08-274-88, Milan 294-40-296-40, Newyork 56-2550 do 56-4550, Pariz 220-87-222-87, Praga 167-19 do 167-99.

Dunaj, 19. sept. Amsterdam 285-47, Beograd 12-545, Berlin 168-86, Bruselj 98-70, Budimpešta 123-95, Bukarešta 4-2187, Kopenhagen 189-85, London 34-4287, Madrid 75-75, Milan 37-075, New York 708-30, Pariz 27-825, Praga 21-0237, Sofija

5-1330, Stockholm 190-30, Varšava 79-36, Curih 137-45.

Curih, 19. sept. Beograd 9-12875, Pariz 20-2425, London 25-0425, Newyork 515-25, Bruselj 71-875, Milan 26-9825, Madrid 55-10, Amsterdam 207-6225, Berlin 122-79, Dunaj 72-725, Stockholm 138-50, Oslo 137-85, Kopenhagen 187-90, Sofija 3-7325, Praga 15-2875, Varšava 57-75, Budimpešta 90-225.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 19. sept. Državni papirji: 7% inv. pos. 88-85, vojna škoda ar. 439-440, kasa 439-440, sept., okt., nov. 439 d., dec. 439 do 440, 4% agr. obv. 55-55-75, 7% Bler. pos. 86-50-87-375 (86-5-86-75), 8% Bler. pos. 97-50 do 98, 7% posojilo hip. 85-25-85-75. Banke: Hrvatska 50 d., Prašedion 921-923, Udružena 191-194, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 66 d., Narodna 8125-8200. Industrije: Sečarana Osijek 310-313, Trboveljska 392-394, Slavonija 200-206, Veveče 124 d.

Beograd, 19. sept. 7% inv. pos. 90, 4% agr. obv. 55-50-56, 7% pos. drž. Hip. b. 89-25, 7% Blaire 89-50, 6% begluške obv. 77-78, vojna škoda 452-453, ult. sept. 453-50, ult. dec. 462 do 463.

Dunaj, 19. sept. Braknverein 17-80, Kreditni zavod 47-40, Dunav-Sava-Adria 12-22, Prioritete 90-10, Ruše 35-50, Trbovlje 48-75, Leykam 4-30.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu.

London, 19. sept. 8% Bler. 85-85-50. Newyork, 19. sept. 7% Bler. 85-86, 8% Bler. 96-97, 7% pos. drž. Hip. banke 85-85-50.

Ljubljansko lesno tržišče. Tendence neizpremenjeno mlačna, brez prometa.

Žitna tržišča. Na ljubljanskem tržišču tendence nestalna, brez prometa.

Novi Sad, 19. sept. Vse neizpremenjeno. — Promet: pšenica 49 vagonov, ječmen 2 vagona, koruza 38 vagonov, moka 3 vagona, otrobi 13 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Sombor, 19. sept. Pšenica: baška okolica Sombor 152½-157½, ostalo neizpremenjeno. — Moka: baška Og. 280-290, 2. 250-260, 5. 220-230, 6. 170-180, 7. 110-120, 8. 90-95. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet 480½ vagonov. — Tendence neizpremenjena.

Budimpešta, 19. sept. Tendence čvrsta, promet srednji: Promet: okt. 15-60-15-63, marec 17-17-04 (17-04-17-05), maj 17-35-17-42 (17-42 do 17-43). Rž: okt. 9-24-9-44 (9-39-9-40), marec 10-50-10-66 (10-64-10-65). Koruza: 14-45 do 14-50, maj 13-48-13-69 (13-50-13-52). Trs. 12-25.

Sport

RAZPIS

propagandnega nacionalnega lankootletkega mitinga S. K. ILIRIJE za ženske.

S. K. Ilirija priredi dne 27. septembra ob 15. uri in 28. septembra ob 9.30 uri na svojem igrišču ob Celovski cesti propagandni nacionalni miting za ženske. Pravico starta imajo vse verificirane članice klubov, članov JLAS-a. Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS-a. Prijave je poslati najkasneje do 25. septembra ob 12. uri na naslov: Rupel Milica, carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana. Prijavnina znaša za točko in osebo 5 Din, za štafeto 10 Din. Prijavnina mora biti priložena prijavi. Prijave brez prijavnine se ne bodo vpoštevale. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini do 27. septembra ob 14. uri. Tekalšče je dolgo 386 m, je posuto z ugaski in ima dva nedvignjena zavoja.

Program tekmovanja obsega sledeče točke: Tek 60 m, 100 m, 800 m, zapreke 80 m, štafeta 4x100 m.

Meti kroglice 4 kg, diska 1 kg, kopja 600 g. Skoki v višino in daljavo z zaletom.

Nagrade v obliki priznanic dobe prve tri placirane v vsaki disciplini ter tekačice prvih treh štafet. Klub si pridržuje pravico podelitve še nadaljnjih nagrad.

Vrstni red poedinih disciplin se določi naknadno ter se objavi najkasneje en dan pred tekmovanjem.

Tekmovanje se vrši istočasno z moškim nacionalnim mitingom S. K. Ilirije.

S. K. ILIRIJA.

SAŠK (Sarajevo) : ILIRIJA.

Jutri odigra Ilirija semifinarno tekmo za pokal JNS s sarajevskim Saškom. Vest, da igra v Ljubljani Sašk, je prišla precej nenadoma. Morala bi pravzaprav igrati Marsonija (Brod), ki pa je bila radi nekkih denarnih obveznosti suspendirana po ZNP. Savez je določil Iliriji za nasprotnika Saška ki je že brzojavno najavil svoj prihod. Medtem je tudi Marsonija obvestila Ilirijo, da igra v Ljubljani, ker je ZNP suspenz dvignil. Velja pa seveda sklep saveza in bo igral v Ljubljani Sašk, dolgoletni prvak Sarajeva.

Sašk je Ljubljančanom že dobro znan in je že večkrat gostoval v Ljubljani, kjer je odigral prijateljske, a tudi tekme za državno prvenstvo. Posebno v državnem prvenstvu je bil Sašk pravi bavlav — kdor je nanj naletel v I. kolu, je sigurno zgubil. To so morali občutiti najmočnejši klubi Jugoslavije. Sašk sicer letos ni dosegel prvenstva, vendar je še alej ko prej eden naših najmočnejših klubov v državi.

Ilirija bo morala napeti vse sile, ako bo hotela doseči časten izid. Posebno glede streljanja bo morala biti precej drugače kot proti Hašku.

Tekma se vrši ob vsakem vremenu ob 16. uri na igrišču Ilirije. Predtekma se vrši ob 14.30.

III. KOLO DRŽAVNEGA PRVENSTVA.

Jutri se odigra III. kolo državnega prvenstva. V Splitu se snideta Hajduk in Concordia (sodnik Schneller, Ljubljana), v Osijeku Slavija in BSK (sodnik Kujundžić, Subotica) ter v Beogradu Jugoslavija in Slavija (Sarajevo), sodi g. Podgradski.

LNP PRED OSTAVKO!

Glasom poročila večerajšnjih zagrebških »Novosti« in beogradske »Politike« je uprava LNP nezadovoljna s postopanjem JNS. Gre predvsem za preložitve posameznih prvenstvenih tekem, ker savez forsira tekmovanje za lastni pokal. Govori se, da pripravlja uprava LNP, ker noče prevzeti

tozadevne odgovornosti napram podsaveznim klubom, ostavko.

(Ne vemo, ali je na stvari kaj resnice in beležimo le kot kronisti. Op. ured.).

S. K. KASTNER in ÖHLER V MARIBORU.

Nogometno moštvo grške veletrgovine Kastner in Öhler gostuje danes in jutri v Mariboru. Danes ob 16. uri imajo za nasprotnika S. K. Rapid, medtem ko se jutri srečajo s S. K. Železničarjem. Rapid nastopi danes proti gostom v postavi, s katero bo nastopal v prvenstvu in bo torej ta tekma nekaka preizkušnja za moštvo. Tudi Železničar bo s to zadnjo tekmo pred prvenstvom preizkusil svoje moštvo in za prvenstvo popravil morebitne slabe strani moštva.

Današnja tekma se odigra na igrišču Rapida, jutrišnja pa na igrišču Železničarja.

PRICETEK PRVENSTVA.

V Mariboru se prične tekmovanje za prvenstvo prihodno nedeljo, t. j. 28. septembra. Dopolodne ob 10. uri se srečata na igrišču Maribora, Maribor : Svoboda, popoldne ob 16. uri pa na igrišču Rapida, Rapid : Železničar. Ob 14.30 predtekma obeh rezerv.

OBČNI ZBOR

MARIBORSKEGA M. O. L. N. P.

Jutri se vrši v Mariboru občni zbor M.O.L.N.P. (t. j. medklubiški odbor ljubljanskega nogometnega podsaveza). Zbor vzbuja v vrstah mariborskih sportnikov zelo veliko in razumljivo razburjenje.

PROPAGANDNI JUNIORSKI MEETING

A. S. K. PRIMORJA.

Začetek v soboto ob 15. uri popoldne natančno. Prijave se sprejemajo pol ure pred prvim startom. Vrstni red za soboto je sledeči:

Za kategorijo A:

Tek 60 m, skok v daljavo, štafeta 4x100 m.

Za kategorijo B:

Tek 100 m, tek 1000 m, skok v daljavo, met kroglice, štafeta 4x100 m.

Za kategorijo C:

Tek 100 m, tek 1500 m, skok v daljavo, tro skok, met kroglice, štafeta 4x100 m.

Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani člani prirediteljskega kluba, nadalje vsi neverificirani atleti, ki niso člani nobenega kluba. Vodstvo prireditve si pridržuje pravico spremembe vrstnega reda programa. Drugače veljajo vsi pogoji, objavljeni v propozicijah. Preostale točke programa se vršijo v sredo, dne 24. t. m. ob 15. uri popoldne.

A. S. K. Primorje.

Službeno iz sekcije zbora savez. sodnikov JLAS.

Za propagandni JUNIORSKI MEETING ASK. PRIMORJA se določa sledeča jurija: gg. sod. Slamič L. Windisch, Sancin, časomerilci Brumati, Camernik, Kalin, Luin, Cek, Saksida, Gostiša, Vidie. — Imenovani gospodje so naprošeni, da sigurno sodelujejo. — Sestanek sodniškega zbora v soboto ob 14.30 uri.

TAJNIK.

NOVI ZNAKI S. K. ILIRIJE, zelo lično izvršeni po novem osnutku, so dospeli in se jih prodaja po ceni 12 Din za komad pri blagajni našega kopališča in blagajni kavarne Evrope. Upravni odbor apelira na redno, ustanovno in podporno članstvo, da si znake nabavi polnoštevilno in ga nosi povsod in ob vsaki priliki.

ODBOR.

SPORT V DOMŽALAH.

V nedeljo se odigra v Domžalah prvenstvena nogometna tekma med prvakom kamniškega okraja S. K. Diskom iz Domžal in provincijalnim prvakom S. K. Elanom iz Novega mesta. Disk je že dvakrat igral v Novem mestu z Elanom in bil obakrat poražen, zato vlada za tretje srečanje veliko zanimanje med vsemi sportniki kamniškega okraja. To pot igra Disk na lastnem igrišču pred lastno publiko, kar mu daje velike nade na uspeh, zlasti ker se nahaja zadnje čase v dobri formi. V predtekmi igra rezerva Diska z rezervno Herma iz Ljubljane.

KLIFEJE
vseh vrst fotografij
ali risbah
izvršujejo
najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Papir za zavijanje

potiskan in nepotiskan prodaja po nizki ceni

tiskarna »Merkur«, Ljubljana
Gregorčičeva ulica 23

Zimnice (modroce)

ima najcenejše stalno v zalogi in izvršuje vsa tapetniška dela Sitar Karol, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Wolfova 12. 411

Učenca

446 krepkega in poštenega sprejem takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi. Počeletski fantje imajo prednost. — Ponudbe pod »Krepak 16« na pravo »Jugoslava na«

»Die Aerztin im Hause«

kompletno (2 knjigi) v najboljšem stanju prodaja za Din 260. — Naslov v upravi. 452

Dobro ohranjen tovorni avto

s »Kippwagen«-karoserijo za prevoz gramozja kupi takoj: »Slograd« d. d. Ljubljana

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C III 1331/30—1. 2190

Oklic.

Tožeča stranka Barta Leopold, hišni posestnik v Mariboru, Koroška cesta, je vložila proti toženi stranki Lebariču Francu ml., posestniku v Počehovi pri Mariboru, radi 1275 Din € pripadki k opr. št. C III 1331/30 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 4. oktobra 1930. ob 8. uri dop. pred tem sodiščem v izbi št. 14 razpravna dvorana. Ker je bivališče tožene stranke neznan, se postavlja g. Lebarič star. v Počehovi za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 9. septembra 1930.

E 359/30—5. 2186

Dražbeni oklic.

Dne 20. oktobra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Kostanjevica, vl. št. 186, 554 — lesena hiša št. 68 z vrtom in hlevom, s šupo in svinjakom, 2 nrtvi in vinograd.

Cenilna vrednost: 5506/75 Din; najmanjši ponudek: 3670 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, dne 10. septembra 1930.

E 115/30—8. 2192

Dražbeni oklic.

Dne 27. oktobra 1930. ob pol dvanajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Vel. Poljane, vl. št. 22, in sicer le polovica tega posestva.

Cenilna vrednost: 19.860 Din; najmanjši ponudek: 13.240 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ribnici, odd. II., dne 17. septembra 1930.

Vpisi v trgovinski register.

II. Vpisali so se dodatki in izmembe pri nastopni firmi:

571. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 11. septembra 1930.

Besedilo: B. & J. Gradiš, zastopstvo in

zaloga pnevmatik in avtopotrebščin Firestone.

Izbrisal se je družabnik Gradišnik Josip, ker je iz družbe izstopil.

Odslej edina imetnica tvrdka dosedanja družabnika Gradiš Barica.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 11. septembra 1930.

Firm 795/30 Rg A III 88/3.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 403/30—prez.

Razpis.

Rektorat univerze kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani razpisuje za kemični inštitut mesto asistenta s pravicami uradnika I. kategorije.

Kandidat mora izkazati posebno znanje kemijske tehnologije in kemijske tehniške analize. Obvladati mora kak svetovni jezik vsaj toliko, da lahko čita dotično literaturo.

Prošnji je treba priložiti dokumente, navedene v členu 12. uradniškega zakona in sicer originalne ter po dva prepisa vsakega originala.

Kompetenti naj pošljejo prošnje do dne 20. oktobra 1930.

rektoratu.

Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani, dne 17. septembra 1930.

Rektor: Dolenc, s. r.

Št. 34243/30 ref. X.

Razglas.

Pri V. žrebanju 6%nega obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske, ki se je vršilo dne 15. septembra 1930., so bile izžrebane sledeče obligacije:

po Din 200— štev. 1, 75, 111, 121, 150, 172, 175, 197, 251, 275, 767, 776, 784, 1802, 1808, 1847, 1875, 1932, 1958, 1965, 1967, 1992, 2076, 2095, 2100, 2207, 2243, 2277, 2345, 2355, 2396, 2425, 2454, 2473, 2563, 2569, 2578, 2581, 2616, 2632, 2666, 2684, 2705, 2719, 2736, 2784, 2786, 2817, 2869, 2902, 2951, 2998, 3054, 3076, 3132, 3210, 3212, 3213, 3221, 3256, 3289, 3360, 3361, 3371, 3383, 3415, 3423, 3455, 3467, 3504, 3511, 3528, 3572, 3594, 3690, 3696, 3702, 3706, 3730, 3789, 3837, 3839, 3913, 3940, 9005, 9050, 9066, 9131, 9223, 9294;

po Din 500— štev. 15175, 15203, 15281, 15297, 15333, 15413, 15524, 15585, 15604, 15637, 15694, 15769, 15789, 15887, 15908, 15 926, 15944, 15956;

po Din 1000— štev. 24787, 24799, 24865, 24869, 25006, 25221, 15246, 25351, 25354, 25357, 25366, 28714;

po Din 5000— št. 28886, 29006;

po Din 10.000— št. 29575, 29610;

po Din 50.000— št. 29802, 29820, 29848, 29856;

po £ 100— št. 13, 161, 249, 312, 355, 368, 371, 381, 382, 395, 419, 424, 596, 606, 629.

Izžrebane obligacije so plačljive dne 15. marca 1931. pri mestni blagajni v Ljubljani.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 17. septembra 1930.

Razne objave

2177 3—3

Objava.

VII. redni občni zbor delničarjev je sklenil 26. marca 1930., da se delniška glavica Prometne banke d. d. v Ljubljani od Din 5.000.000— zniža na Din 50.000— z zložitvijo 50.000 delnic na 500 delnic po nominalne Din 100—, glasečih se na imetnika, ter se je ta sklep dne 8. septembra 1930. vpisal v trgovski register.

Upravni svet poziva vse delničarje družbe, da v treh mesecih od dneva zadnje objave v »Službenem listu« Dravske banovine predložijo svoje delnice v svrhu zložitve 100 delnic v 1 delnico v nominalni vrednosti Din 100— pri blagajni Prometne banke d. d. v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2.

Za one delnice, ki se v navedenem roku

ne bodo predložile v svrhu zložitve, se bodo izdale nove delnice po nominalne 100 dinarjev ena za vsakih 100 starih delnic in dotične delnice za delničarje prodale, izkupiček pa hranil za delničarje pri blagajni družbe.

Z ozirom na določba čl. 243. trg. zak. poziva upravni svet tudi vse upnike družbe, da se priglasijo v teku zgoraj navedenega roka treh mesecev ter izjavijo, ali zahtevajo plačilo, oziroma zavarovanje svojih terjatev.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1930.

Upravni svet
Prometne banke v Ljubljani.
* 2199

Objava.

Ukradeni so mi bili dne 15. avgusta 1930. na železnici Gjurmanci—Krapina—Zagreb penzijski dokumenti in sicer: odpustna lista z dne 31. oktobra 1920., izdana od ptujske žandarmerije, čete v Ptuj, in penzijski dekret z dne 29. oktobra 1920., št. E. 3504, izdan od komande bivše V. žandarmerijske brigade.

Proglasam jih za neveljavne.
Čaluta Ivan, s. r.
orožniški vpokojenec, Sedlašek, srez Ptuj.

Prometna banka d. d. v Ljubljani.

2176 Računski zaključek za leto 1929.,
odobren na VII. rednem občnem zboru dne 26. marca 1930.

Aktiva		Pasiva	
Bilanca z dne 31. decembra 1929.			
	Din		Din
Blagajna	327.720/68	Glavnica	5.000.000—
Valute	88.850/31	Redni rezervni fond	134.183/66
Devize-menice		Rezervni fond za odpis neizterlj. terjatev	267.057/60
a) devize	591.906/64	Rezervni fond za kurzne izgube	60.000—
b) menice	318.665/—	Neizplačana dividenda	65—
Debitorji:		Hranilne vloge na knjižice	2.183.978/92
a) denarni zavodi	409.052/97	Kreditorji:	
b) dopisovalci	13.850.482/35	a) vloge na tekoči račun	17.601.474/49
c) razni	1.361.959/96	b) razni	115.444/33
d) v tuji veljavi	482.384/09	c) v tuji veljavi	214.861/07
Realitete	16.103/879/37		17.931.779/89
Inventar	2.500/000—		
Izguba za leto 1929	234/801/81		
	5.411.241/26		
	25.577.065/07		25.577.065/07

Izguba		Račun izgube in dobička z dne 31. decembra 1929.		Dobiček	
		Din		Din	
Upravni stroški	697.907/42	Obresti tek. računov	503.207/86		
Davki	281.417/63	Obresti menic	29.095/19		
Obresti	211.363/12	Provizija	267.080/41		
Izguba na tuji veljavi	7.478/29	Dohodki realitet	37.375/21		
Odpisi	5.049.833/47	Izguba za leto 1929	5.411.241/26		
	6.247.999/93		6.247.999/93		

Objava.

Kr. banska uprava Dravske banovine je dne 14. avgusta 1930 z odlokom VIII. No. 4935/1 odobrila sklepe občnega zbora delničarjev Prometne banke d. d. v Ljubljani z dne 26. marca 1930:

a) da se delniška glavica zniža od Din 5.000.000 na Din 50.000 z zložitvijo 50.000 kom. delnic v 500 delnic po Din 100— nominalne, glasečih se na imetnika, ter da se upravni svet pooblašča z izvedbo tega sklepa:

b) da se delniška glavica od Din 50.000 zopet zviša za Din 4.950.000 na Din 5.000.000 z izdajo 49.500 novih, na imetnika se glasečih delnic po 100 Din nominalne, ki se emitirajo z 10% ažijem in popolnoma v gotovini plačajo, ter da se tudi z izvedbo tega sklepa pooblašča upravni svet.

Upravni svet.

Triumvirat¹ so vlekli z njihovimi glavnimi somišljeniki vred na morišče med klici radosti in besnosti, med kletvicami, smehom in plesom.

Drugi dan so potegnili Evarista, ki je prišel nekoliko k sebi in je mogel skoraj že stati na nogah, iz njegove temnice, odvedli pred Tribunal in posadili na oder, ki ga je tolikokrat videl natlačenega z obtoženci, kjer je po vrsti sedelo že toliko slovitih ali neslavnih žrtev. Sedaj so te deske ječale pod težo šestdesetih oseb, po večini članov Komune in deloma porotnikov, kakor Gamelin, ki so bili, kakor on, izobčeni iz zaščite zakona. Videl je zopet svojo klop, naslonjalo, na katero se je običajno opiral, mesto, odkoder je strahoval nesrečneže, mesto, kjer je moral prenesti pogled Jakoba Maubela, Fortunata Chassagne-a, Mavricija Brotteaux-a, proseče oči državljanke Rochemaure-ove, ki je dosegla, da je bil imenovan za porotnika in ki jo za to poplačal

s tem, da je glasoval za njeno smrt. Nad odrom, kjer so sedeli sodniki na treh mahagonijevih naslonjačih, prevlečenih z rdečim utrechtskim velurjem, je zopet ugledal Chalierovo² in Maratovo soho in ono Brutovo soho, ki jo je bil nekoč klical za pričo. Nič se ni izpremenilo, ne sekire, svežnji, rdeče čepice iz tapetnega papirja, ne žaljivke, ki so pletilke s tribun obsipavale z njimi one, ki so odhajali v smrt, ne duša trmoglavca, delavnega Fouquiera-Tinville-a, ki je vneto premetaval svoje ubijalske papirje ter kot dovršen činovnik pošiljal svoje včerajšnje prijatelje na morišče.

Državljan Remache, hišnik in krojač, in Dupont starejši, mizar na thionville-skem trgu, član Nadzornega odbora odseka Novega Mostu, sta spoznala Gamelina (Evarista), umetnika slikarja, eks-porotnika revolucijskega sodišča, eks-člana glavnega sveta Komune. Pričala sta za bankovec za sto soldov, na stroške odseka; toda ker sta imela z izobčencem sosedske in prijateljske odnose, jima je bilo nekoliko sitno, ko sta srečala njegov pogled. Sicer pa je bilo vroče: bila sta žejna in mudilo se jima je na kozarec vina.

Gamelin je napel vse sile, da se je vzel na voz: izgubil je bil mnogo krvi in rana ga je hudo bolela. Kočijaž je udaril z bičem po kljusetu in spreved se je začel premikati med divjim tuljenjem.

¹ Robespierre, Couthon in Saint-Juste so tvorili nekak triumvirat; op. prev.
² Chalier, revolucionar piemontskega pokolenja, je bil vodja »hrbovske« stranke v Lyonu (1787—1793); njegova usmritev je dala povod za vstajo Lyona proti Konventu; op. prev.

Nekatere ženske, ki so spoznale Gamelina, so mu klicale:

»Le pojdi! Krvoses! Morilec za osemnajst frankov na dan!... Sedaj se več ne smeje: le poglejte, kako je bled, strahopetec!«

Bile so to iste ženske, katere so nekdanje psovale aristokrate, prenapeteže in prizanesljivce, ki so jih Gamelin in njegovi sodrugi pošiljali pod giljotino.

Voz je krenil po nasipu Prezebljih ter dospel počasi do Novega Mostu in do Novčaniške ulice: spreved je šel na trg Revolucije, na Robespierre-ovo morišče. Konj je šepal; vsak hip mu je švignil kočijaž bič mimo ušes. Vesela, razigrana množica gledalcev je ovirala spreved na njegovi poti. Občinstvo je častilo orožnikom, ki so pridrževali svoje konje. Na vogalu Honorijeve ulice so se psolve podvojile. Mladi ljudje, ki so sedeli za mizami visokega pritličja v modnih restavracijskih salonih, so prihiteli k oknom s servijetami v rokah ter klicali:

»Kanibali, ljudožrci, vampirji!«

Ko je voz zadel v kup smrdljivih odpadkov, ki jih v teh dveh dneh zmede niso bili odstranili, se je zlata mladina glasno radovala:

»Voz je obtičal v blatu!... V gnojno jamo, jakobinci!«

Gamelin se je zamislil in zdelo se mu je, da razume.

„Senzacija“

Dober poskus — Kaj ljudi zanima?

V »Prager Tagblattu« pripoveduje Martin Rothsprecher sledečo zelo poučno in zanimivo zgodbo:

»Pretekli ponedeljek zvečer sem vprašal nekega trgovca, kaj ga je danes najbolj zanimalo: ali kakšen dogodek ali kakšna beseda ali kar koli. Trgovca je nekaj časa premišljeval, potem pa mi je rekel:

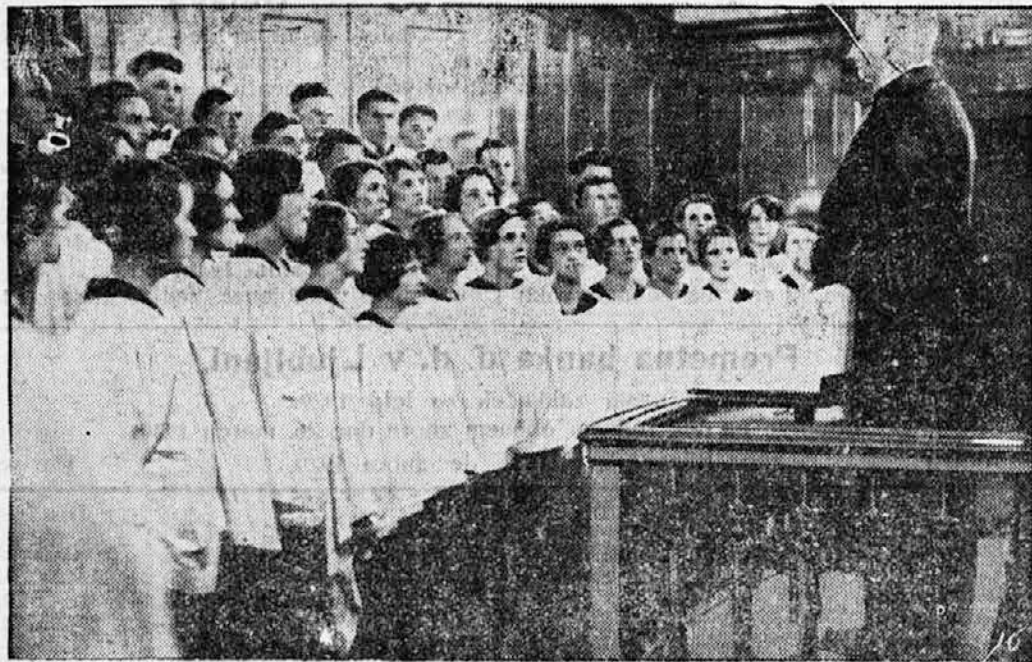
»Pravzaprav čisto nič. Ura je danes tekla za uro čisto enakomerno in brez vsakega interesa. Toda pač, sedajle sem se spomnil na dogodek, ki je sicer malenkosten, ki pa me je vendarle osupnil. Razjezil sem se namreč nad predrznostjo svojega uslužbenca, ki je silno nezanesljiv delavec, pa me je kljub temu prosil še za povišanje plače!«

Neki drugi gospod je odgovoril na isto vprašanje, da je napravil nanj najmočnejši vtis budovit pogled neke ženske, ki jo je srečal v spremstvu nekega gospoda. Zato bo hodil v kavarno vsak dan ob istem času in po isti poti,

ker bo mogoče lepo neznanko le še enkrat srečal.

Neka ženska pa je odgovorila: »Največja moja »senzacija« današnjega dne je bila ta, da sem bila poklicana na telefon od osebe, od katere sem poziv pričakovala, pa tudi ne pričakovala. Imam namreč neko mlajšo prijateljico, ki je šla plesat z znanim gospodom, ta pa je pri tej priliki ponudil vendar enkrat ženitev. »Vendar enkrat« pravim zato, ker se oba poznata že leto dni. In ravno v nedeljo sva govorili o možnosti, ali bo iz tega znanja kaj ali nič, danes, v ponedeljek pa mi je telefonirala, da se bo vse dobro in srečno končalo. Lahko si mislite, da sem cel dan mislila samo na to ženitev.«

Po najmočnejšem dogodku sem vprašal te tri osebe, tako nadaljuje pisatelj, zvečer tistega dne, ko so nam povedali rezultat volitev v Nemčiji, ki so ga javili vsi časopisi z najdebelejšimi črkami....

Pevski zbor sv. Olafa.

Med najboljšje cerkvene pevske zbornice v Ameriki prištevajo pevski zbor sv. Olafa v Northfieldu. Člani zbora so samo dijaki in dijakinje, ki pa morajo biti nemškega ali pa švedskega pokolenja. Ta zbor je prišel ob proslavi 400letnice avgustinske (protestantske) konfesije v Nemčijo in prireja koncerte po vseh večjih nemških mestih. Slika nam kaže zbor pri koncertu v Berlinu.

Vislice na licitaciji

V Angliji so začeli v najnovejšem času pravosodje temeljito reformirati. Reforme še niso stare, a že se kaže njihov blagodejen vpliv. Znano vseučilišče mesto Cambridge bo kmalu izgubilo svojo kaznilnico, ki je stara že nekaj sto let, ker je odveč. V zvezi z likvidacijo kaznilnice, ki je že nekaj mesecev prazna, bodo prodali te dni tudi vislice, ki so bile v kaznilnici postavljene, na javni dražbi. Na teh vislicah je bilo že nad 100 zločincev obešenih, danes pa so postale te vislice svoje vrste redkost in posebnost.

Ta slučaj, da državna uprava prodaja vislice na javni dražbi, je menda prvi te vrste v zgodovini. Prej so stale vislice na dvorišču kaznilnice, sedaj pa stoji na glavnem trgu v Cambridge-u, kjer si jih lahko vsak »interesente natančno ogleda.

Podoba je, da kljub interesu Angležev za zgodovinske vislice noben Anglež te grozote ne bo kupil, pač pa jih utegne kupiti kakšen Amerikane. Mogoče je, da jih bo kupil kak muzej.

Neki žid pa je predlagal, naj bi vislice razsekali na drobne koščke, ki bi jih prav lahko in silno drago prodali praznovernim ljudem kot amulete. Košček vrvi ali pa košček vislice prinaša baje ljudem srečo...

Moda in politika

V berlinskem listu »Vorwärts« piše Camille d'Orange o modi in politiki tako:

»Obleka ne izraža vedno le okusa onega, ki je nosi, ampak pove dostikrat tudi, kakšnega političnega prepričanja je njen nosilec. Daniel Chodowiecki je že leta 1785. narisal načrt za nemško reformno žensko obleko, ki ni bil niti slab. Zlasti v politično razburkanih časih je bila misel na ustvarjanje novih mod vedno jako živa. Pred veliko revolucijo so n. pr. v Franciji nosili imenitni ljudje meč (»galanterijske meč« so ga imenovali), frak, kratke hlače do kolen, nogavice in nizke čevlje. Že s svojo obleko so torej ljudje kazali, kateremu stanu pripadajo, tako kakor še danes označujejo razni znaki na vojaških oblekah šaržo. Še malo pred prevratom je vrhovni francoski ceremonijer določil, da morajo pripadniki »tretjega« stanu (kmetje in obrtniki itd.) nositi na sejah stanov najslabše kamizole. Po veliki revoluciji pa se je vse to temeljito spremenilo. Kdor je še nosil meč, frak in kratke hlače, tega so imeli za pristaša starega sistema, ta je kmalu prišel pod giljotino. Velika francoska narodna skupščina je vse stanovske razlike odpravila in s tem tudi vse razlike v obleki. Dolge hlače (»pantaloni«) so izpodrinile kratke dokolenke, lase so nosili odprte, brez »barok« in brez pudra, namesto trovoglavih pokrival pa je stopil pri-

prosti okrogli klobuk. To je bila za tedanje dobo velika prekucija, zlasti če pomislimo, da so pred revolucijo nosili odprte lase brez pudra le reveži, dolge hlače in okrogle klobuke pa so nosili le pomorščaki. Starejši ljudje so prav gotovo gledali na vse novotarije v obleki s silno jezo v srcu, ali pa so vsaj tako zmajevali z glavami, kakor se tudi nam čudno zdi, če pelje po stari modi oblečena mama svojo po novi modi oblečeno hčerko na sprehod.

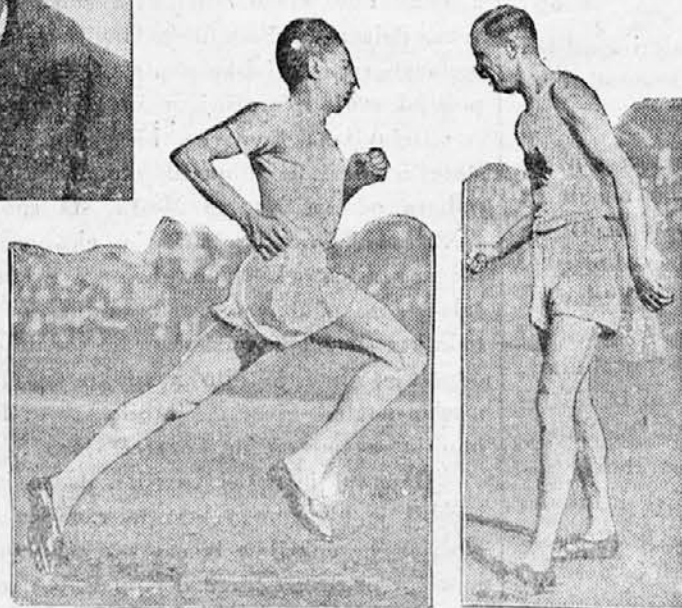
Moda je čisto nasprotje zvestobe, kajti mati mode je želja po izpremembi. Nekaj časa drži, potem pa se začne košček za koščkom polagoma izpreminjati v popolno nasprotje od tega, kar je sprva hotela.

Take modne izpremembe doživlja vsaka moda, tudi današnja. Kratko krilo se je zdlo spočetka vsem ženskam, ki so ga prve nosile, kot velika oprostitev nog, ki so se prej vedno zapletale v dolga krila. Mi vsi smo takrat mislili, da pri-

Mednarodna športna prireditelja športnega kluba »Charlottenburg« v Berlinu.

Mednarodna športna prireditelja, ki jo je aranžiral berlinski športni klub »Charlottenburg«, bo prihodnjo nedeljo v Berlinu zaključila letošnje lahko-atletsko sezono. Prva slika nam kaže znanega finskega tekača Nurmi, ki bo tudi nastopil v nedeljo v Berlinu, spodnja pa francoskega tekača Ladoumégue-a, (na levi strani), ki bo nastopil proti nemškemu tekaču dr. Peltzerju (na desni strani).

haja nov čas. Danes, po 11 letih, pa že vidimo, kako nastopa svojo zmagovalno pot po vsem svetu starinska vlečka! Kakor vse kaže, se ni današnji svet prav nič izpremenil, ampak je prav tako pameten ali pa neumen kakor je bil stari svet.

Gumbi zoper gospodarske krize

Gospodarska kriza je huda stvar, ki rodi včasih jako nevarne posledice. Zato se trudijo državniki, politiki, učenjaki in narodni gospodarji na vso moč, da bi našli sredstvo proti gospodarski krizi, doslej se jim to še ni posrečilo, ker je beračije od dne do dne več.

Ameriški borzijanci pa so prišli na drugo idejo: oni so začeli reševati gospodarsko krizo s posebnimi knofi (gumbi).

Pred leti je živel v Franciji lekarnar Couré. Njegovo ime je slovelo in slovi še danes daleč po svetu, pa ne zaradi odlične kakovosti njegovih zdravil, ampak zaradi njegovih čudodelnih zdraviljenj. Mož je namreč učil, da je glavni motor vsega človeškega dejanja in nehanja domišljija in ne razum. Bolnik na primer, ki zna samega sebe trdno prepričati, da ni bolan, res ni več bolan. Prepričaš pa samega sebe o tem najlažje tako, če na primer vsak večer po 10 ali pa še po večkrat ponavljaš besede: Jaz nisem bolan — jaz nisem bolan itd. To je treba tako dolgo ponavljati, da začneš samemu sebi verjeti, da res nisi bolan in takrat si že zdrav.

To metodo je uporabil praktični Amerikaneec za zdravljenje gospodarske krize. Dali so izdelati posebne knofke z napisom »business is good« (= posli gredo dobro). Kdor nosi tak gumb na svojem suknjiču, ta si vedno ponavlja besede, da gre vse dobro. Če si to ponavlja dovolj dolgo samemu sebi, začne res verjeti, da mu gre dobro. Tak človek postane zopet korajžen in dobre volje in počasi mu gre res dobro. Zato kupujejo bankirji in borzijanci take knofke ne le zase, ampak tudi za svoje nameščenice.

Prav gotovo pa gre dobro izdelovalcu takih gumbov, ker jih je prodal že več stotisoč.

Abesinska princezinja v Berlinu.

Hčerka abesinskega cesarja Zahai Tafari (na levi strani) je te dni prišla s svojim spremstvom v Berlin, kjer bo nakupila primerne obleke, ki jih bo nosila ob kronanju svojega očeta za abesinskega cesarja. Kronanje bo dne 2. novembra t. l. Princezinja je stara 12 let, vzgaja jo nemška vzgojiteljica.

Kako naglo frči kopje?

V Stockholmu so igrali nedavno izbirne tekme za prihodnjo olimpijado. V tekmi za metanje kopja z desničar je Fines Järvinen prekosil rekord, ki ga je bil postavil Sved Ingve Höckner z daljavo 71-01 metra. Fines je namreč zagnal kopje 72-038 metra daleč. Kopje je preletelo to razdaljo, kakor so z največjo natančnostjo ugotovili, v 4 in eni desetinki sekunde. Na podlagi teh podatkov so izračunali, da ustreza ta hitrost brzini 63-55 kilometrov na uro. S to brzi bi preletelo 800 gramov težko kopje pot okoli sveta v 26 dneh. Če pa računamo še s krivuljo, ki jo je napravilo kopje v zraku, je kopje preletelo 85 metrov, kar ustreza hitrosti 75 kilometrov na uro. S to hitrostjo bi kopje preletelo pot okoli zemlje v 22 dneh.

Emil Moreau,

predsednik francoske narodne banke, namerava baje odstopiti; tako poročajo pariški listi. N svoje sedanje mesto je prišel leta 1926. in si je pridobil velike zasluge za štabi francoskega franka. Tudi pri Youngovem načrtu je marljivo sodeloval.

Carovnica iz Wallstreet-a

V Newyorku je izšel življenjepis znane ameriške bogatkinje gospe Hetty Green, ki pa ni slovela daleč po Ameriki in po vsem svetu le zaradi svojega ogromnega bogastva, ampak tudi zaradi svojega brezprimernega skopustva. Ta ženska je živela kljub svojim milijonom slabše kakor vsaka beračica, tako da je njena skopost postala že pregovorna. Domisljala si je vedno tudi, da jo vsi ljudje preganjajo in da ji vsi sorodniki strežejo po življenju. Če je bila kje povabljena, ni hotela nikdar nikjer nič jesti ali piti, ker je bila prepričana, da jo hočejo zastrupiti.

Zivela je pravcato postopaško ali klatežko življenje. Svojega stanovanja ni imela, ker se je bala, da bi jo kakšni vlomilci ne ubili. Spat je hodila vedno k starim, ubogim ženicam, ki so izdajale za vsak dan sproti sobe v najem. Nikdar pa ni spala dve noči zaporedoma pri eni in isti ženski. Danes tukaj — jutri tam, to je bilo njeno geslo. Pojavila se je tu ali tam kakor strah in kot strah je zopet izginila. S seboj je vedno nosila kuhaličnik in nož, vilice in žlico in nekaj jaje, ki si jih je kar sproti kuhala.

Te čudne ženske niso ljudje videli nikdar v nobeni družbi, na nobenem plesu, v nobenem letovišču in v nobenem sanatoriju, pač pa je prihajala redno vsak dan na borzo. Govorili so, da si je tam pridobila svoje premoženje. Imela je namreč izredno fin čut za špekulacije. Če so drugi svoje imetje zaigrali in izgubili, je njeno premoženje vedno bolj rastle in se kopičilo.

Kakor hitro se je Hetty Green pojavila na borzi, so jo vsi opazovali, ali dela vesel ali žalosten obraz. Zaradi njenih izrednih sposobnosti za borzne špekulacije so jo imenovali tudi »carovnico iz Wallstreet-a«. (Wallstreet se namreč imenuje ulica, kjer stoji borza v Newyorku.)

Hetty Green je umrla leta 1926. Ljudje so rekli, da je znala tudi dan svoje smrti uganiti, kajti kmalu po njeni smrti je zadela Ameriko znana silna finančna katastrofa in borzni polom.

Po njeni smrti dolgo niso mogli najti njenega ogromnega premoženja. Ves trud je bil zaman in vse iskanje brezuspešno. Končno so mislili, da si je stara gospa kar na lepem izmislila bajko o svojem silnem bogastvu.

Nedavno pa so našli v neki siromašni hiši v Newyorku, kjer stanuje sama siromaščina, vse premoženje Hetty Greenove. V mali podstrešni sobici je zašila stara gospa vse svoje imetje v žimnico. Bilo je na tisoče cekinov, vrednostnih papirjev pa za nad 100 milijonov dolarjev!

Humor.

»Ali je operacija nevarna, gospod doktor?«
»To bomo kmalu videli!«